

Mezinárodní daňová optimalizace korporací v evropském prostředí

Diplomová práce

Studijní program:

N0413A050007 Podniková ekonomika

Studijní obor:

Management podnikových procesů

Autor práce:

Bc. Lucie Somolíková

Vedoucí práce:

Ing. Martina Černíková, Ph.D.

Katedra financí a účetnictví

Zadání diplomové práce

Mezinárodní daňová optimalizace korporací v evropském prostředí

Jméno a příjmení: **Bc. Lucie Somolíková**
Osobní číslo: E19000304
Studijní program: N0413A050007 Podniková ekonomika
Specializace: Management podnikových procesů
Zadávací katedra: Katedra financí a účetnictví
Akademický rok: **2020/2021**

Zásady pro vypracování:

1. Stanovení cílů práce.
2. Základní atributy daňové optimalizace.
3. Deskripce daňové optimalizace korporací v oblasti daní z příjmů.
4. Iniciativy OECD a EU v boji proti daňovým únikům.
5. Analýza vybraných daňových optimalizací holdingových společností.
6. Vyhodnocení a komparace daňové optimalizace v mezinárodním prostředí, formulace závěrů.

Rozsah grafických prací:
Rozsah pracovní zprávy:
Forma zpracování práce:
Jazyk práce:

65 normostran
tištěná/elektronická
Čeština

Seznam odborné literatury:

- COTRUT, Madalina. 2015. *International tax structures in the BEPS era: an analysis of anti-abuse measures*. Amsterdam: IBFD. ISBN 978-90-8722-333-5.
- DENEULT, Alain. 2011. *Offshore: Tax Havens and the Rule of Global Crim*. New York: The New Press. ISBN 9781595586483.
- KLIMEŠOVÁ, Ludmila. 2014. *Daňová optimalizace*. Praha: Ústav práva a právní vědy. Právo a management. ISBN 978-80-87974-06-3.
- SOJKA, Vlastimil. 2013. *Mezinárodní zdanění příjmů: smlouvy o zamezení dvojího zdanění a zákon o daních z příjmů*. 3., aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika. ISBN 978-80-7478-035-6.
- PROQUEST. 2020. Databáze článků ProQuest [online]. Ann Arbor, MI, USA: ProQuest. [cit. 2020-09-26]. Dostupné z: <http://knihovna.tul.cz/>

Konzultant: Jarmila Procházková

Vedoucí práce:

Ing. Martina Černíková, Ph.D.
Katedra financí a účetnictví

Datum zadání práce:

1. listopadu 2020

Předpokládaný termín odevzdání:

31. srpna 2022

doc. Ing. Aleš Kocourek, Ph.D.
děkan

L.S.

Ing. Martina Černíková, Ph.D.
vedoucí katedry

V Liberci dne 1. listopadu 2020

Prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci jsem vypracovala samostatně jako původní dílo s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím mé diplomové práce a konzultantem.

Jsem si vědoma toho, že na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, zejména § 60 – školní dílo.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci nezasahuje do mých autorských práv užitím mé diplomové práce pro vnitřní potřebu Technické univerzity v Liberci.

Užiji-li diplomovou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědoma povinnosti informovat o této skutečnosti Technickou univerzitu v Liberci; v tomto případě má Technická univerzita v Liberci právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Současně čestně prohlašuji, že text elektronické podoby práce vložený do IS/STAG se shoduje s textem tištěné podoby práce.

Beru na vědomí, že má diplomová práce bude zveřejněna Technickou univerzitou v Liberci v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů.

Jsem si vědoma následků, které podle zákona o vysokých školách mohou vyplývat z porušení tohoto prohlášení.

17. prosince 2021

Bc. Lucie Somolíková

Anotace

Tato diplomová práce se zabývá vybranými aspekty mezinárodní daňové optimalizace korporací v evropském prostředí. V teoretické části práce je zkoumána podstata mezinárodní daňové optimalizace a s tím související problematika dvojího zdanění. Dále jsou v této části práce zkoumány daňové ráje. Pozornost je také věnována boji proti daňovým rájům a popisu vybraných daňově výhodných jurisdikcí v evropském prostředí. V praktické části práce je v rámci dvou modelových studií zkoumána efektivita daňových optimalizací ve vybraných jurisdikcích. V závěru práce jsou výsledky daňové optimalizace komparovány a vyhodnoceny.

Klíčová slova

mezinárodní daňová optimalizace, mezinárodní daňové plánování, daňová problematika, daň z příjmů právnických osob, daňové ráje, daňové úniky, onshore, offshore

Annotation

International tax optimization of corporations in the European environment

This diploma thesis deals with selected aspects of international tax optimization of corporations in the European environment. The theoretical part of the thesis examines the nature of international tax optimization and related issues of double taxation. Furthermore, tax havens are examined in this part of the thesis. Attention is also paid to the fight against tax havens and a description of selected tax-advantaged jurisdictions in the European environment. The practical part of the work examines the effectiveness of tax optimizations in selected jurisdictions in two model studies. In the conclusion, there are compared and evaluated the results of tax optimization.

Key Words

international tax optimization, international tax planning, tax issues, corporate income tax, tax havens, tax evasion, onshore, offshore

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala své vedoucí diplomové práce, paní Ing. Martině Černíkové, Ph.D., za odborné vedení a dohled, cenné rady, věcné připomínky, podporu a věnovaný čas. Dále bych chtěla poděkovat své rodině a nejbližším přátelům za podporu během celého studia.

Obsah

Seznam ilustrací	12
Seznam tabulek	13
Seznam zkratk	14
Úvod	15
1 Daňová optimalizace	16
2 Daňové ráje jako nástroj mezinárodní daňové optimalizace	23
2.1 Offshore struktury	24
2.2 Způsoby využití daňových rájů	28
3 Dopady mezinárodní daňové optimalizace do evropského prostředí.....	31
3.1 Mezinárodní dohody a směrnice	36
4 Vybrané evropské daňové ráje	39
5 Modelová studie vybrané mezinárodní daňové optimalizace	46
5.1 Modelová studie A	47
5.2 Modelová studie B.....	56
Závěr	65
Seznam použité literatury	67
Seznam příloh.....	71

Seznam ilustrací

Obrázek 1: Mezinárodní daňová optimalizace z hlediska její legálnosti	17
Obrázek 2: Podíl na tvorbě HDP v EU (%)	31
Obrázek 3: Podíl korporátní daně na tvorbě HDP v EU (%).....	32
Obrázek 4: Komparace zisků po zdanění - modelová studie A	54
Obrázek 5: Komparace úspor vzhledem k ČR - modelová studie A.....	55
Obrázek 6: Komparace zisků po zdanění - modelová studie B	62
Obrázek 7: Komparace úspor vzhledem k ČR - modelová studie B.....	63

Seznam tabulek

Tabulka 1: Založení společnosti na Kypru	40
Tabulka 2: Založení společnosti v Irsku	42
Tabulka 3: Založení společnosti v Nizozemsku	43
Tabulka 4: Založení společnosti ve Švýcarsku	45
Tabulka 5: Komparace obecných základních daňových sazeb	45
Tabulka 6: Zdanění společnosti v ČR	48
Tabulka 7: Zdanění společnosti na Kypru	50
Tabulka 8: Zdanění společnosti v Irsku	51
Tabulka 9: Zdanění společnosti v Nizozemsku	52
Tabulka 10: Zdanění společnosti ve Švýcarsku	53
Tabulka 11: Proces daňové optimalizace a výpočet daňové povinnosti na Kypru	57
Tabulka 12: Proces daňové optimalizace a výpočet daňové povinnosti v Irsku	58
Tabulka 13: Proces daňové optimalizace a výpočet daňové povinnosti v Nizozemsku	59
Tabulka 14: Proces daňové optimalizace a výpočet daňové povinnosti ve Švýcarsku	61

Seznam zkratek

CFC	Ovládaná zahraniční společnost
DPPO	Daň z příjmu právnických osob
EHS	Evropské hospodářské společenství
ES	Evropské společenství
FATCA	Zákon o výměně informací o zahraničních účtech s USA
FATF	Finanční akční výbor
GATCA	Zákon o výměně informací o zahraničních účtech
HDP	Hrubý domácí produkt
OECD	Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj
OSN	Organizace spojených národů
SZDZ	Smlouvy o zamezení dvojímu zdanění
TIEA	Dohody o výměně daňových informací

Úvod

Každý racionálně smýšlející daňový subjekt se snaží dosáhnout co nejnižší daňové zátěže. Z důvodu globalizace a zakládání nadnárodních holdingových struktur roste využití daňové optimalizace a daňového plánování i v mezinárodním měřítku. Mezinárodní daňovou optimalizaci a plánování využívají zejména nadnárodní korporace, avšak v dnešní době se zvyšuje využití i menšími společnostmi. Rostoucí zájem o mezinárodní daňovou optimalizaci si státy uvědomují a prostřednictvím různých výhod nejen v daňové oblasti se snaží přilákat co nejvíce zahraničních investorů. Státy, které vytvořily příznivé daňové prostředí, se nazývají daňové ráje. Právě daňové ráje jsou hojně využívaným prostředkem mezinárodní daňové optimalizace. Avšak daňové ráje mohou přinášet i řadu jiných výhod, například v podobě ochrany majetku, anonymity vlastnictví či odlišného právního prostředí. Rozmach daňových rájů a s tím spojené přesouvání kapitálu do těchto jurisdikcí přináší ostatním státům pokles daňových příjmů ve státním rozpočtu. Nadnárodní autority i samotné státy se snaží nestandardní daňové optimalizace a jejich dopady na rozpočty jednotlivých států eliminovat či alespoň snížit prostřednictvím mezinárodních smluv, dohod a směrnic.

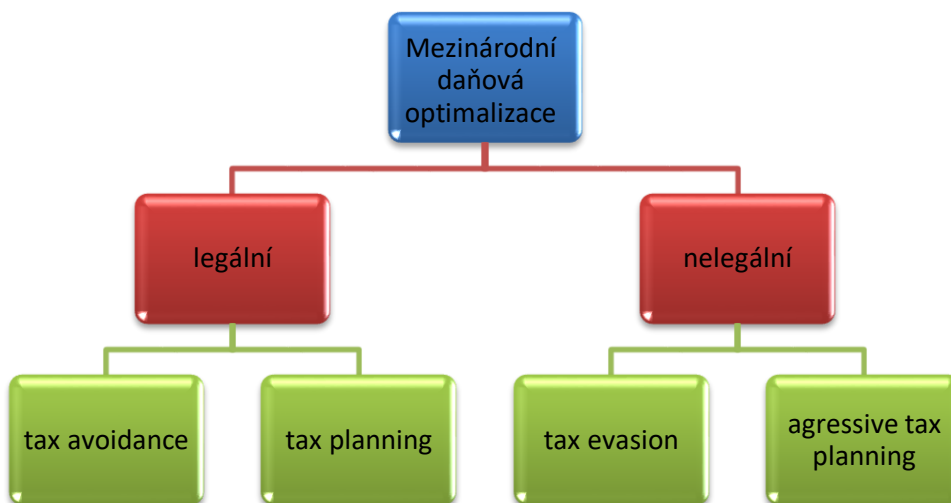
Cílem této diplomové práce je zkoumat mezinárodní daňovou optimalizaci korporací prostřednictvím využití daňových rájů a analyzovat dopady mezinárodní daňové optimalizace v rámci evropského podnikatelského prostředí. Pozornost je věnována také konkrétním způsobům mezinárodní daňové optimalizace české společnosti prostřednictvím vybraných evropských jurisdikcí.

V rámci teoretické části je zkoumána podstata mezinárodní daňové optimalizace a problematika dvojího zdanění, dále jsou zde vymezeny daňové ráje a způsoby jejich využití. Pozornost je věnována i boji proti daňovým rájům. V další části diplomové práce je mezinárodní daňová optimalizace zkoumána v evropském kontextu, kde je vyčíslen ekonomický dopad odlivu daňových příjmů zemí do daňových rájů v rámci evropského podnikatelského prostředí. Dílčí teoretické pasáže zkoumají vybrané evropské daňové ráje, které jsou následně využity v praktické části práce. V rámci praktické části práce jsou zpracovány dvě modelové situace, které zkoumají efektivitu mezinárodní daňové optimalizace české společnosti prostřednictvím vybraných evropských jurisdikcí. V závěru práce jsou výsledky mezinárodní daňové optimalizace komparovány a vyhodnoceny.

1 Daňová optimalizace

Daňová optimalizace je cesta, kterou lze snížit daňovou povinnost. Prostřednictvím daňových zákonů lze regulovat základ daně a současně i snižovat daň z příjmů fyzických a právnických osob. Je proto logické, že se daňové subjekty snaží využít veškerých možností daňové optimalizace, které jsou zabudovány do daňových zákonů. Daňové zákony umožňují daňovému subjektu využít všech zákonných slev, úlev a odpočtů. Patří sem například osvobození od daně, slevy na dani, daňové odpočty (daňová ztráta), způsob odpisování dlouhodobého majetku, či tvorba zákonných opravných položek a rezerv. K dalším způsobům daňové optimalizace se řadí odložení daně do budoucna, využití smluv o zamezení dvojího zdanění či využití mezer v daňových zákonech (Miller, 2016). V některých případech se snaží firmy svou daňovou zátěž snížit ještě více, čímž dochází k nelegálním praktikám, na které je z pohledu zákona nahlíženo jako na daňový únik či obcházení daní za hranou legality. Mezi nelegální způsoby daňové optimalizace lze zařadit například falšování účetních záznamů, nelegální podnikání, krácení tržeb, či zpětný odkup již odepsaného majetku za vysokou cenu. Způsob daňové optimalizace, který balancuje na hraně legality je využití daňových hráčů. Hranice mezi legální daňovou optimalizací a daňovým únikem bývá v praxi často velmi tenká (Gupta, 2015).

V dnešní době jsou i v ekonomické oblasti jednotlivé státy vzájemně propojené. V rámci mezinárodního obchodu a transakcí dochází ke střetu různých daňových systémů. Jednotlivé ekonomiky se snaží v daňové oblasti o vzájemnou spolupráci, kterou usilují o navýšení pozitiv a regulaci negativních dopadů, které vznikají při střetu odlišných daňových systémů jednotlivých ekonomik. Prolínání jednotlivých ekonomik a střetu jejich odlišných daňových systémů se snaží využít některé daňové subjekty, jež usilují o co největší snížení daňové povinnosti (Gupta, 2015). Jednotlivé postupy mezinárodní daňové optimalizace jsou z hlediska legality shrnuty v následujícím Obrázku 1.

Obrázek 1: Mezinárodní daňová optimalizace z hlediska její legálnosti

Zdroj: (OECD, 2021), vlastní zpracování

Tax Avoidance, neboli vyhýbání se placení daní, definuje OECD jako zneužití daňového systému daňovým poplatníkem s cílem snížit jeho daňovou povinnost. Takové jednání je označeno v podstatě za legální, ale bývá obvykle v rozporu se záměrem zákona a úmyslem se přibližuje k daňovému úniku. Tax avoidance lze nazvat efektivní daňovou optimalizací, jejímž prostředkem je využívání všech dostupných zákonných ustanovení, uplatnění veškerých výjimek, daňových úlev a využití mezer v daňových zákonech (OECD, 2021).

Tax Evasion lze přeložit jako daňový únik. Pojmy Tax Evasion a Tax Avoidance je z hlediska jejich podobnosti obtížné přesně definovat, natož odlišit. OECD uvádí, že pojem Tax Evasion se obvykle používá k označení nezákonných aktivit, ve kterých je daňová povinnost skryta nebo ignorována, tj. daňový poplatník platí nižší daň, než kterou je ze zákona povinen platit, a to kvůli skrývání příjmů nebo informací před daňovými úřady. Jedná se o aktivity, jejichž cílem není na rozdíl od Tax Avoidance uměle snížit daňový základ, ale úplně se placení daní vyhnout. Rozdíl mezi Tax Avoidance a Tax Evasion je tedy z hlediska posouzení jejich legálnosti (OECD, 2021).

Agresive Tax Planning, čili agresivní daňové plánování, je technika pohybující se na hranici legálnosti. Spočívá ve využívání detailů a rozdílů jednotlivých daňových systémů za účelem snížení daňové povinnosti. Následkem agresivního daňového plánování může dojít k dvojímu odpočtu nebo dvojímu nezdanění. Existuje nemalé množství metod agresivního daňového plánování, např. Debt shifting, Tax treaty abuse či Treaty shopping (Cotrut, 2015).

Tax Planning, neboli daňové plánování, a daňová optimalizace jsou velmi úzce související pojmy, neboť cílem daňového plánování je právě minimalizace (optimalizace) daní. Pro daňové plánování je charakteristickým rysem hledání optimálních variant právní formy podnikání, řešení obchodních transakcí a jiných daňově rozhodujících prvků řízení podniku v časovém předstihu tak, aby bylo po důkladné analýze obchodních aktivit nalezeno optimální řešení. V daňovém plánování je daň, jakožto povinná platba, chápána jako náklad, který lze pomocí daňové optimalizace snižovat a tím maximalizovat zisk a podporovat konkurenceschopnost společnosti. Z časového hlediska se daňové plánování dělí na strategické a operativní. Strategickým daňovým plánováním se rozumí strategická rozhodnutí podniku, která mají daňové dopady. Jedná se například o formu podnikání či systém financování investic. Operativní daňové plánování zahrnuje běžná rozhodnutí podniku v rámci jednoho roku, která mají dopady pouze do jednoho daňového přiznání, například rozhodnutí o způsobu odpisování určitého majetku. Daňové plánování lze také dělit na domácí a mezinárodní podle toho, zda je prováděno v rámci domácí legislativy nebo s využitím mezinárodního zdanění (Spengel, 2015).

Mezinárodní daňové plánování lze definovat jako uspořádání mezinárodních transakcí a mezinárodních hospodářských vztahů za účelem minimalizace daňové povinnosti, a to prostřednictvím využití daňových výhod povolených příslušnými daňovými zákony zemí a smlouvami o zamezení dvojího zdanění. Jedná se tedy o postup daňového subjektu, kdy jsou analyzovány a zjištěny všechny legální možnosti, které vedou k současné nebo budoucí snížení daňové povinnosti. Za tímto účelem jsou zakládány i nadnárodní společnosti, které využívají odlišného daňového zatížení v různých státech prostřednictvím přelévání zisku do států s nízkým či žádným daňovým zatížením. Mezi hlavní výhody mezinárodního daňového plánování lze kromě minimalizace daňové povinnosti zařadit i právní ochranu majetku, ochranu soukromí vlastníků, diverzifikaci rizik či mezinárodní image (Gupta, 2015).

Díky nadnárodnímu propojení a vytváření územních uskupení jako je Evropská unie je nutno přibližovat národní daňové systémy a propojovat je tak, aby nebránily volnému pohybu zboží, kapitálu či služeb. Stupněm této iniciativy je daňová koordinace, která je definována jako vytváření bilaterálních a multilaterálních schémat zdanění za účelem omezení arbitrážních obchodů. V rámci daňové koordinace jsou uzavírány mezinárodní dohody a doporučení (např. vzorová smlouva o zamezení dvojího zdanění) s cílem omezení daňové konkurence, vzájemné informovanosti v daňové oblasti, stanovení standardu transparentnosti, zamezení praní špinavých peněz apod (Szabo, 2012).

Daňová harmonizace je charakterizována jako snaha o přizpůsobení a sjednocení daňových systémů jednotlivých zemí prostřednictvím dodržování společných pravidel. Probíhá vždy ve třech fázích – určení daně k harmonizaci, harmonizace daňového základu a harmonizace daňové sazby. Harmonizace nutně neznamená úplně totožné daně a vymezení jejich základu a sazeb, trvá se pouze na jejich přiblížení či sladění. V rámci Evropské unie má zajistit, aby daně nepředstavovaly překážku pro volný pohyb lidí, kapitálu, zboží a služeb mezi členskými státy. Harmonizace se neomezuje jen na konstrukci daní, ale i na koordinaci daňové správy a efektivnost daňové administrativy. Hlavními nástroji harmonizace jsou směrnice a nařízení Evropského společenství (Szabo, 2012).

Přestože probíhají procesy výše popsané, je v rámci zejména přímých daní patrná konkurence jednotlivých daňových režimů. Daňová konkurence vzniká tam, kde je možnost přesunutí základu daně do jiné země. Konkurence mezi zeměmi nejvíce ohrožuje výnosy z mobilnějších základů daní, jako např. příjmy z finančního kapitálu u právnických i fyzických osob, příjmy právnických osob či základ daně ze spotřebních daní a daně z přidané hodnoty. Názory na užitečnost či škodlivost daňové konkurence se mezi státy různí (Miller, 2016).

V souvislosti s daňovou optimalizací se daňové subjekty běžně setkávají s problematikou dvojího zdanění. Dvojí zdanění představuje situaci, kdy je totožný předmět daně podroben alespoň dvakrát zdanění stejnou či obdobnou daní. Dvojí zdanění se vyskytuje ve vnitrostátní i mezinárodní podobě. Vnitrostátní dvojí zdanění vzniká uvnitř jednoho státu v rámci jeho daňových předpisů. Jedná se například o zdanění dividend vyplácených společnostmi příjemcům, jelikož jsou již jednou vypláceny z již zdaněného zisku společnosti. Mezinárodním dvojitým zdaněním je označována situace, kdy je totožný předmět daně (příjem nebo majetek téže osoby) zdaněn ve státě, kterého je osoba daňovým rezidentem a zároveň ve státě zdroje příjmu nebo majetku. Mezinárodní dvojí zdanění je státy vnímáno negativně, jelikož jeho důsledkem je nepřiměřeně vysoké daňové břemeno, které odrazuje poplatníka v mezinárodním podnikání. V rámci minimalizace daňové povinnosti je proto pro daňové subjekty jedním z hlavních kritérií výběr lokality pro budoucí investiční záměr v zahraničí. Jednotlivé státy se snaží nežádoucí jev v podobě mezinárodního dvojího zdanění utlumit či úplně vyloučit (Miller, 2016). Činí tak na základě jednostranných opatření a oboustranných či vícestranných opatření státu koordinovaným mezinárodní smlouvou.

Jednostranná opatření představují ustanovení dle národních daňových zákonů. Použijí se v případě, kdy není uzavřena smlouva o zamezení dvojího zdanění. V rámci odstranění tohoto

negativního jevu se stát vzdává částečně práva uložit a vybrat daň. Oboustranná opatření státu k vyloučení mezinárodního dvojího zdanění příjmu se uskutečňuje ve vztahu k zemím, ke kterým má daný stát uzavřenou smlouvu o zamezení dvojího zdanění na základě příslušných ustanovení těchto smluv. Oboustranná opatření, tedy zamezení dvojího zdanění prostřednictvím smluv či dohod mezi státy, jsou běžnější variantou. Jednotlivé státy se snaží prostřednictvím oboustranných opatření zabránit nejen dvojímu zdanění, ale také situaci, ve které by předmět daně nebyl zdaněn nikde, a tak eliminovat množství daňových úniků. Uvedeným situacím se snaží například prostřednictvím směrnic, dohod a smluv předcházet organizace OECD, OSN či EU (Marchgraber, 2017).

Vznik smluv o zamezení dvojího zdanění je datován k poslední třetině 19. století, kdy byly smlouvy zpočátku uzavírány spíše náhodně. S postupem času bylo nutné přistoupit k obecně platným pravidlům a vytvořit určitý vzor těchto smluv. Smlouvy o zamezení dvojího zdanění se týkají pouze daní důchodových a majetkových (Marchgraber, 2017). První vzorovou smlouvou o zamezení dvojího zdanění se roku 1963 v rámci OECD stala vzorová dohoda o zamezení dvojího zdanění příjmu a majetku, viz příloha A. V dohodě jsou povoleny určité úpravy, které jsou v kompetenci jednotlivých států. Smlouva představuje základ pro vytvoření daňových smluv především mezi hospodářsky vyspělými státy (OECD, 2017). Druhou vzorovou smlouvou a zamezení dvojího zdanění se roku 1990 v rámci OSN stala vzorová smlouva dotýkající se mezinárodního zdaňování, viz příloha B. Smlouva upravuje vztahy zejména mezi vyspělými a rozvojovými zeměmi (United Nations, 2017). Z těchto dvou vzorů je dosud zpravidla vycházeno, nicméně uvedené vzorové smlouvy představují pouze doporučení. Vzorové smlouvy byly původně určeny pro členské státy, avšak jsou hojně využívány i nečlenskými zeměmi. Takto uzavřené smlouvy a dohody mají vždy přednost před vnitřními předpisy jednotlivých zemí (Marchgraber, 2017).

Smlouvy o zamezení dvojího zdanění obsahují pojmy, jejichž vymezení je důležité pro mezinárodní daňovou optimalizaci. Jedním ze zásadních pojmů je definice rezidentství. Mezinárodní smlouvy o zamezení dvojímu zdanění obecně označují rezidenty za takové osoby, které jsou podle právních předpisů smluvního státu podrobeny v daném státě zdanění z důvodu svého bydliště, stálého pobytu, místa vedení, místa založení nebo jiného podobného kritéria. Za rezidenta se nepovažuje osoba, která je podrobena zdanění v daném státě pouze z důvodu příjmů ze zdrojů na jeho území. Jestliže je právnická osoba rezidentem obou smluvních států, pak se předpokládá, že je rezidentem pouze státu, ve kterém se nachází místo jejího skutečného vedení. Za daňového nerezidenta jsou považovány subjekty, jež nesplní

podmínky rezidentství dle zákona v daném státě nebo dle smlouvy o zamezení dvojího zdanění. Definice rezidentství dle mezinárodních smluv o zamezení dvojího zdanění je nadřazena zákonům smluvních zemí (OECD, 2017).

Stálá provozovna neboli zahraniční pobočka představuje zejména kancelář či pobočku, která nemá samostatnou právní subjektivitu, což znamená, že zdanění by mělo být realizováno až v domácím státě podniku. To se ovšem hostitelským státům nelíbí, jelikož zahraniční pobočky využívají na jejich území veřejné služby, které jsou financovány z daní hostitelské země. Proto v rámci předejití konfliktu vznik pojem stálá provozovna, který označují smlouvy o zamezení dvojího zdanění jako „*trvalé místo k výkonu činnosti, jehož prostřednictvím je zcela nebo zčásti vykonávána činnost podniku*“. Z daňového hlediska je stálá provozovna považována za samostatnou daňovou subjektivitu, čímž je umožněno státu, ve kterém se stálá provozovna nachází, zdanit příjmy získané na území daného státu, přičemž postup se odvíjí od konkrétních typů provozoven a smluv mezi státy (MFČR, 2021).

V každé smlouvě o zamezení dvojího zdanění je určena konkrétní metoda zamezení dvojího zdanění. Je možné použít jednu metodu na všechny druhy příjmů, nebo pro různé druhy příjmů využít jinou metodu. Metoda zápočtu umožňuje poplatníkovi daň vypočtenou z celosvětových příjmů snížit o daň zaplacenou v zahraničí v souladu se smlouvou o zamezení dvojího zdanění a v souladu s daňovými předpisy státu zdroje. V praxi jsou známé dvě základní metody zápočtu, a to úplný zápočet a prostý zápočet. Metoda úplné zápočtu zavazuje smluvní státy k vzájemnému akceptování celé daně zaplacené z určitého příjmu ve státě zdroje. Tato metoda je pro daňové subjekty jednodušší, jelikož se od výše celkové daně vypočtené v tuzemsku odečte celková výše daně uhrazená daňovým subjektem v zahraničí bez jakéhokoliv omezení její výše. Metoda prostého zápočtu vylučuje, aby velmi vysoké zdanění ve státě zdroje nevhodně snižovalo daňový výnos státu rezidenta, a předpokládá zahrnutí zahraničního příjmu do daňového základu a započtení daně zaplacené v zahraničí. Tento zápočet je limitován poměrnou výší daně, která by na příslušný zahraniční příjem připadala z celkové daňové povinnosti poplatníka (United Nations, 2017).

Metoda vynětí příjmů dosažených v zahraničí se v současné době ve smlouvách o zamezení dvojího zdanění vyskytuje ojediněle. Tato metoda spočívá v tom, že stát rezidenta nepodrobí určité příjmy dosažené ve státě zdroje žádnému zdanění. Jinými slovy, z celosvětového příjmu daňového subjektu je vyjmut příjem, který mu plyne ze zahraničí, tím pádem ke zdanění zbývá pouze příjem plynoucí z tuzemska. Metoda vynětí má dvě základní podoby, a

to metodu úplného vynětí a metodu vynětí s výhradou progrese, také nazývanou jako metoda vynětí s progresí. Úplné vynětí nastává v případě, kdy příjem ze zahraničí podléhající této metodě nebere v úvahu při zdanění další příjmy rezidenta. Metoda vynětí s výhradou progrese umožňuje příjem daňového subjektu plynoucího ze zahraničí či majetku v zahraničí zahrnout do celkového základu daně ve státě daňové rezidence, přičemž si stát vyhrazuje právo zatížit ostatní příjem či majetek stejným procentem daně, kterým by byl příjem či majetek daňového subjektu zatížen v případě výskytu zdroje veškerého příjmu či majetku pouze v tuzemsku (OECD, 2017).

2 Daňové ráje jako nástroj mezinárodní daňové optimalizace

Daňové ráje jsou v poslední době velmi diskutovaným tématem. Vedle využití smluv o zamezení dvojího zdanění jsou daňové ráje hlavním nástrojem mezinárodního daňového plánování. Vlády ekonomicky vyspělých zemí s vysokým zdaněním se proti jejich existenci snaží bojovat prostřednictvím právních a administrativních překážek, protože díky jejich využívání přichází země s vysokým zdaněním o peníze ve státní pokladně z důvodu nižších odvodů daní do státního rozpočtu. Naopak pro země s nižšími daněmi či jinými výhodami představují daňové ráje značné příjmy do jejich státního rozpočtu, neboť jimi přilákají zahraniční investory právě ze zemí s vysokým zdaněním. Využití daňových rájů může být realizováno za podmínky, že zde dochází k reálnému provádění podnikatelské činnosti naprosto legální aktivitou, kterou lze považovat za daňovou optimalizaci v mezích zákona. Nelze vyvrátit, že daňové ráje jsou často zneužívány i k nelegálním praktikám, kterými jsou například již uvedené daňové úniky, vyhýbání se daním či praní špinavých peněz (Hadnum, 2013). Jednoznačná definice daňového ráje neexistuje, avšak obecně lze daňovým rájem označit všechny oblasti, které nezdaňují některé nebo všechny ekonomické aktivity, subjekty nebo majetek. Daňových rájů, tedy oblastí, které nezdaňují své vlastní občany, domácí firmy, ani cizince, je velmi málo. Obecně je tedy za daňový ráj považován stát, který prostřednictvím jeho zákonů či smluv o zamezení dvojího zdanění, umožňuje velmi nízké, případně žádné zdanění, a to zejména u daní z příjmů (Palan, 2013).

Daňové ráje lze rozdělit do dvou oblastí, a to na oblasti offshore a onshore. Mezi onshore jurisdikce lze začlenit především vyspělé státy s vysokým zdaněním, které poskytují daňové úlevy, daňové výjimky nebo daňové prázdniny, a to obvykle jen na určité druhy ekonomických aktivit. Různé státy volí k přilákání investorů různé výhody, které jsou součástí daňových zákonů, a proto se využití onshore jurisdikcí těžko zobecňuje. Státy, které jsou označovány jako onshore jurisdikce, jsou například Irsko, Švýcarsko, Velká Británie či Nizozemsko. Za onshore jurisdikci je často považována i Česká republika, zejména z důvodu poskytování investičních pobídek a možnosti uplatňování paušálních daňových výdajů u fyzických osob. Onshore společnosti jsou zakládány zpravidla dle zákonů dané země a mají právo obchodovat s jakýmkoliv subjekty z dalších zemí. Jsou povinny platit daně z příjmu v místě své rezidence a musí vést účetnictví a podávat daňová přiznání. V rámci mezinárodního daňového plánování těží onshore společnosti z kvalitního právního zázemí,

široké sítě uzavřených smluv o zamezení dvojího zdanění a využívají různých výhod jednotlivého vnitřního trhu v rámci Evropské unie. Při mezinárodním daňovém plánování je obvyklé vytvoření holdingové struktury se sídlem mateřské společnosti v oblasti onshore (Istok, 2015).

Offshore jurisdikce zahrnuje menší státy a nezávislé oblasti, přičemž se tyto země nacházejí především mimo EU a prostor OECD. Jedná se o ostrovní oblasti (např. Kajmanské ostrovy), nebo o oblasti nacházející se poblíž bohatých větších států (např. Lichtenštejnsko). V těchto oblastech obvykle nejsou zdaňovány příjmy ani majetek jejich občanů a finance, které jsou potřebné pro chod státu, jsou získávány jiným způsobem, nejvíce z turistiky a z přilákaného zahraničního kapitálu. Investice do offshore oblastí také značně přispívají k růstu světové ekonomiky. Offshore oblasti se vyznačují zpravidla vysokou úrovní infrastruktury, rozvinutým bankovníctvím, liberálními podnikatelskými podmínkami a právními podmínkami s minimálními zásahy úřadů (Morriss, 2010). Důležitým znakem offshore společnosti je, že podnikatelská aktivita je realizována mimo území, kde je společnost registrována. Většinou nedochází ke klasickému zdanění příjmů z podnikatelských aktivit, ale k výběru daní formou ročního poplatku „za existenci“. Offshore společnosti nemusí na většině území předkládat auditované roční bilance a uzávěrky, či dokonce nemusí vést účetnictví vůbec. Obvykle mají nízké provozní náklady a kladou důraz zejména na diskretnost a anonymitu. Offshore společnosti jsou v rámci mezinárodního daňového plánování často využívány při tvorbě mezinárodních korporátních struktur jako mateřské společnosti. Offshore jurisdikce lze mimo daňových zvýhodnění využít i k ochraně vlastních aktiv. Nevýhodou těchto oblastí je nízká důvěryhodnost kvůli nedostatku veřejně dostupných informací a minimum uzavřených smluv o zamezení dvojího zdanění (Hadnum, 2013).

Všeobecně omezují legální využití společností založených v daňových rájích zákony platné v daňovém ráji, dále zákony zemí, ze kterých pocházejí majitelé a statutární zástupci vzniklé offshore společnosti, ale současně i zákony všech zemí, ze kterých pocházejí jejich zákazníci. Daňoví offshore poradci tedy musí být odborníky v oblasti mezinárodního daňového plánování i v oblasti právních systémů jednotlivých zemí (Morriss, 2010).

2.1 Offshore struktury

Nejčastějšími typy offshore podniků jsou obchodní společnost, investiční společnost, konzultační společnost, pojišťovny a banky. Daňové ráje vybízejí i k zakládání speciálních struktur, mezi které se řadí zejména trust, partnerships, holdingové společnosti, či nadace.

Většina offshore center má ve své legislativě zakotveny dva zákony, které upravují obchodní společnosti. Jeden upravuje domácí společnosti a druhý offshore společnosti. Offshore společnosti založené v souladu s tímto zákonem se nazývají international business companies (IBC) neboli mezinárodní obchodní společnosti. Tyto společnosti využívají výhod, které pramení z ustanovení zákona, výměnou za omezení možnosti podnikání na území, kde jsou založeny. Mezinárodní obchodní společnosti vznikající na základě těchto či podobných zákonů mají určité charakteristické znaky:

- osvobození od daňové povinnosti – daň z příjmů je nahrazena ročním paušálním poplatkem, který je nezávislý na výši dosažených příjmů,
- absence povinnosti předkládání účetních výkazů,
- zákaz podnikání či generování příjmů na území, kde je IBC založena,
- povinnost registračního agenta a registračního sídla v zemi, kde je IBC založena,
- vysoký stupeň anonymity vlastníků a členů statutárních orgánů IBC společnosti (Palan, 2013).

Běžně zakládaným typem offshore společnosti jsou holdingové společnosti, které využívají preferenční daňové režimy k optimalizaci transferu dividend a zdanění kapitálových zisků. Podstata holdingu spočívá v jedné holdingové společnosti, obvykle s absencí vlastních výrobních či obchodních aktivit, která pouze shromažďuje zisk a na základě vlastnictví většinového kapitálového podílu ovládá jeden či více jiných podniků, a to i v jiných zemích. Výhodou holdingu jsou klesající náklady na řízení a spolupráci mezi korporacemi. (Gupta, 2015)

Typicky zakládanou offshore strukturou, která se využívá k ochraně majetku je trust. Představuje vztah, kdy prospěch z majetku ve vlastnictví jedné strany nazývané jako správce trustu, plyne druhé straně označované jako beneficent. Tento vztah upravují podmínky obsažené ve smlouvě (trust deed) stanovené zakladatelem trustu, přičemž zakladatel může být zároveň beneficentem. Dispoziční právo a právní vlastnictví přechází smlouvou na správce trustu, který musí nakládat s majetkem v souladu s podmínkami stanovených smlouvou a v zájmu zakladatele. Trust je využíván v rámci ochrany majetku před jakýmkoli nároky od třetích osob i k legální minimalizaci daňové povinnosti. Trusty jsou časově omezeny, obvykle v rozmezí 80-100 let. K ochraně majetku je zakládána i nadace. Nadace je právnická osoba založená na základě registrace. Majetek nadace je složen z vkladů zakladatelů a po dobu její existence je separován od vlastního majetku nadace. Tím pádem nemohou být aktiva nadace

považována za součást majetku zakladatele. Nadace je zakládána s předem určeným nekomerčním účelem, který obvykle představuje ochranu majetku před kterýmikoli nároky od třetích osob. Často je využívána jako nástroj pro investice do cenných papírů, termínovaných vkladů, atd. (Hadnum, 2013).

Dalším typem zakládané offshore společnosti je partnership. Jedná se o specifickou formu podnikání dvou a více osob, které do společné podnikatelské činnosti vkládají zdroje, zkušenosti a schopnosti a o zisk, případně ztrátu se dělí dle předem stanovených podmínek. Partnership se obecně dělí na dvě formy, a to na general partnership a limited partnership. General partnership se vyznačuje stejným postavením všech společníků. To znamená, že společníci ručí neomezeně celým svým majetkem za veškeré závazky společnosti a mají stejné právo podílet se na rozhodování a řízení společnosti, pokud společenská smlouva nestanoví jinak. V případě limited partnership je alespoň jeden společník, který ručí neomezeně celým svým majetkem za veškeré závazky společnosti (general partner) a alespoň jeden společník, který ručí za závazky společnosti do výše svého vkladu (limited partner). Výhodou této formy podnikání jsou nízké finanční náklady spojené s jejím založením. V offshore oblastech je také obvykle stanoven pouze minimální poplatek jako náhrada za daň z příjmů právnických osob. Partnership je často využíván i ke sdílené odpovědnosti, a proto se v rámci této formy podnikání seskupují např. advokáti či lékaři. Nevýhodou partnershipu je v některých zemích zdaňování členů této formy společnosti daní z příjmů fyzických osob a neomezené ručení za závazky společnosti (Hadnum, 2013).

Za účelem daňové optimalizace jsou často zakládány i offshore pojišťovny a banky. Offshore pojišťovny podnikají v zemích, které mají nižší regulaci jejich činností a disponují nízkým či paušálním zdaněním, čímž mohou poskytovat své služby výhodněji. Specifickým druhem pojišťoven jsou tzv. kaptivní pojišťovny, které jsou zakládány z majetku určitého podnikatelského subjektu či nadnárodního podnikatelského uskupení. Jejich vlastníky jsou samotní pojištěnci, kterým slouží k vlastnímu užítku. Typicky jsou tyto pojišťovny zakládány koncerny či holdingovými společnostmi s cílem pojištění rizik spojených s obchodní činností dceřiných společností. Kaptivní pojišťovny jsou nejméně regulovaným subjektem finančního sektoru. Nejvíce jich lze nalézt například na Kajmaných ostrovech či na Bermudách. Offshore banky jsou zakládány prostřednictvím licence vydávanou v místě registrace, díky níž mohou provozovat svou činnost způsobem, který jim přináší užitek ze speciálního daňového režimu. V offshore centrech je uvolněná regulace v oblasti bankovníctví a zdanění příjmů z finančních činností je omezeno nebo zrušeno. Zůstala povinnost platit jen paušální poplatek.

Offshore banky jsou hojně využívány i významnými českými bankami, které uplatňují preferenční režim v zemích, jako například Belgie, Nizozemí či Lucembursko (Morris, 2010).

Specifickou formu offshore společností představují hybridní společnosti, které lze rozdělit do tří základních skupin. První z nich je Limited liability company, neboli společnost s ručením omezeným, která v sobě spojuje prvky společnosti a partnership. Společníci LLC neručí za závazky společnosti svým obchodním majetkem a příjmy LLC nejsou zdaněny na úrovni společnosti, ale až na úrovni společníků. Tato forma společnosti je používána ve státech USA. Tento druh společnosti je pro zahraniční subjekty obzvlášť atraktivní, protože pokud jsou vlastněny daňovými nerezidenty, nemají v USA stálou provozovnu. Tím pádem, pokud jejich veškerý příjem pochází ze zahraničních zdrojů, nevztahuje se na ně federální daň z příjmů na úrovni společníků. V některých státech USA, např. Delaware, může při splnění určitých podmínek dojít k osvobození od daně z příjmů i na státní úrovni. Další skupinu představuje společnost s garancí (company limited by guarantee). Jedná se o speciální formu společnosti, kterou lze nazvat jakousi obdobou trustu. Členství ve společnosti není vázáno na kapitálový vklad, ale od všech členů je vyžadováno, aby v případě nesolventnosti v okamžiku likvidace uhradili předem stanovenou částku – garanci. Oproti trustu má tento druh společnosti stukturovanější způsob řízení s velice pružnou strukturou. Poslední skupinou hybridní společnosti je společnost s garancí na akcie (company limited by guarantee and having shares), která kombinuje prvky společnosti s garancí a akciové společnosti. Jedna skupina členů upisuje společnosti počáteční vklad a získává akcie, druhá skupina akcie nevlastní a ručí za společnost omezeně do stanovené výše. Výhodou této formy společnosti je jasně viditelné oddělení řízení společnosti od práv na majetku společnosti a výsledku jejího hospodaření (Palan, 2013).

Unikátním typem offshore společnosti je evropská společnost (SE). Založení evropské společnosti je jednou z variant využívaných při přesídlení, především pokud chce společnost změnit své sídlo, aniž by došlo k jejímu zrušení. Evropskou společnost může využít jakákoliv společnost, na kterou nebylo zahájeno řízení ohledně zrušení, likvidace či není v platební neschopnosti. Jedná se o nadnárodní formu akciové společnosti, prostřednictvím které může subjekt působit v Evropském hospodářském prostoru. Evropská společnost je zřizována podle komunitního práva a je upravena Nařízením Rady o statutu evropské společnosti (Dvořáček a Tyll, 2010). Evropská společnost může být založena, pokud má své sídlo a ústředí ve stejné zemi EU a dceřinou společnost či pobočku v jiné zemi EU. Minimální základní kapitál

společnosti musí dosahovat částky 120 000 EUR. Evropskou společnost lze založit čtyřmi způsoby:

- fúze minimálně dvou společností – jestliže se jedná o akciové společnosti pocházející z rozdílných států EU,
- holdingová společnost – musí být založena minimálně dvěma společnostmi (akciové společnosti a společnosti s ručením omezeným), které pocházejí z rozdílných států EU nebo měly v jiné zemi EU dceřinou společnost či pobočku po dobu minimálně dvou let,
- dceřiná společnost – musí ji založit minimálně dva subjekty, kterými jsou obchodní společnosti, podniky nebo jiné právnické osoby, jež pocházejí z rozdílných států EU nebo měly dceřinou společnost či pobočku v jiném státě EU minimálně dva roky,
- přeměna akciové společnosti – za podmínky, že měla pobočku v jiném státě EU po dobu minimálně dvou let (European Union, 2021)

2.2 Způsoby využití daňových rájů

Daňové ráje se primárně využívají k snížení daňové povinnosti, a to prostřednictvím různých metod. Mezinárodní daňová optimalizace je uskutečňována především díky využití smluv o zamezení dvojího zdanění. Smlouvy o zamezení dvojímu zdanění například mohou umožňovat nezdanění příjmů z krátkodobého poradenství, které je poskytnuto na druhé smluvní straně. Společnost v daňovém ráji vystupuje pouze jako zprostředkovatel, tedy pouze fakturuje provizi za zprostředkování obchodu. Smlouvy o zamezení dvojímu zdanění umožňují i výhodu v podobě vyhnutí se srážkové daně u investiční činnosti (Gupta, 2015). V rámci využívání smluv o zamezení dvojí zdanění hojně využívají firmy metodu treaty shopping. Treaty shopping představuje situaci, kdy subjekt ze třetí země založí společnost v jedné ze smluvních zemí a následně investuje nebo podniká ve druhé smluvní zemi. Tento princip zajistí subjektu možnost využití výhod plynoucích ze smlouvy o zamezení dvojího zdanění, jelikož jakožto konečný příjemce není rezidentem ani jedné ze smluvních zemí (Hadnum, 2013).

V rámci mezinárodní daňové optimalizace jsou často využívány holdingové společnosti. Holdingová společnost, která má sídlo v daňovém ráji disponující nízkou sazbou daně z příjmů právnických osob a dceřinou společností v jiné zemi, může této dceřiné společnosti poskytovat různé služby. Za poskytované služby si fakturuje ceny a snižuje tak základ daně dceřiné společnosti v zemi s vyšší daňovou sazbou. Jedná se tedy o transfer zisku do země

s nižším daňovým zatížením. Fakturace služeb je v mezinárodním obchodě hojně využívanou metodou z důvodu absence odvádění cla. Nejčastěji jsou fakturovány služby daňové, finanční, právní, IT konzultace, reklamní výzkum, vývoj či grafické návrhy, a to z důvodu obtížné prokazatelnosti o provedení zmíněných služeb. Pro uvedené transakce mezi mateřskou a dceřinou společností jsou z výše uvedeného důvodu sledovány tzv. transferové neboli převodní ceny. Transferové ceny mají dosahovat stejné výše, jako by tomu bylo u nezávislých subjektů, na základě tržního odstupu. V případě, že daňový ráj poskytuje subjektům anonymitu holdingových struktur, lze se regulací převodních cen zcela vyhnout (Istok, 2015). Uvedený princip využívání daňových rájů se netýká pouze služeb, ale je hojně uplatňován i u výroby. Ve státech s vyšší daňovou sazbou soustřeďují společnosti nákladově náročnější procesy, aby v této zemi měli co nejnižší daňový základ. Oproti tomu ve státě s příznivější daňovou sazbou je snaha o vytvoření nejvyššího možného zisku. Prakticky tedy společnost v rámci vnitropodnikové výměny zboží exportuje výrobky z prvního státu za nejvyšší možné ceny do státu druhého. Uvedená cenová manipulace ovšem musí být v souladu se zákony v daných zemích ve smyslu stanovených převodních cen (Gupta, 2015).

Dalším velmi častým způsobem využití daňových rájů společnostmi ke snížení daňové povinnosti jsou licenční poplatky. Využití licenčních poplatků k daňové optimalizaci funguje opět na principu založení dceřiné společnosti, které mateřská společnost poskytuje licence na své know-how, autorská práva, nehmotný majetek, aj. Následně dceřiná společnost odvede mateřské společnosti licenční poplatek, čímž se dceřiné společnosti v méně příznivém daňovém prostředí sníží základ daně. Jde o obdobný způsob přesunu zisku jako u fakturace služeb či zboží (Istok, 2015). Firmy mohou dosáhnout daňové optimalizace i prostřednictvím půjček. Jedná se o oblíbený způsob dočasného přesouvání finančních prostředků v rámci finanční skupiny tam, kde jsou momentálně zapotřebí. Samotná hodnota půjčky není předmětem daně z příjmu. V tomto případě společnost snižuje svůj základ daně tím, že započte úroky plynoucí z půjčky do nákladů. Placené úroky se považují za příjem ze zdroje na území státu, ze kterého jsou placeny. V rámci této metody využívají společnosti smlouvy o zamezení dvojího zdanění (Gravelle, 2015).

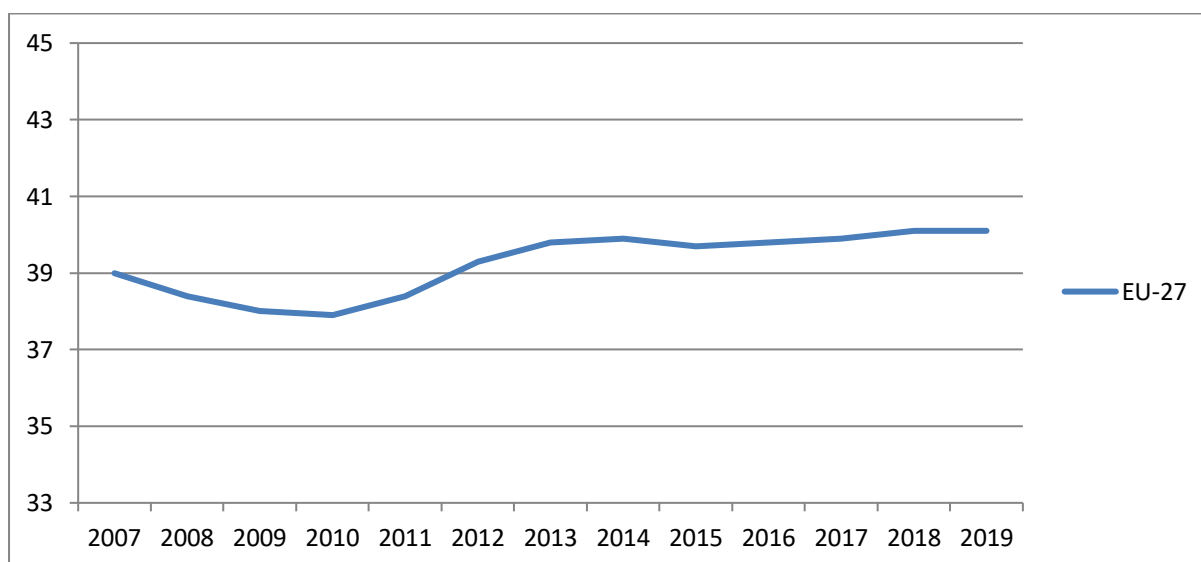
Daňové optimalizace lze dosáhnout i v oblasti pojišťovnictví a bankovníctví. Daňové ráje často nabízí v oblasti pojišťovnictví kromě nižšího zdanění i nižší stupeň regulace činnosti nebo menší požadavky na rezervy a kapitál. Pojišťovnictví je v mezinárodním kontextu běžně využíváno kvůli obtížnosti určení hranic vzhledem ke globální povaze finančních služeb. Závislé neboli kaptivní pojišťovny využívají podnikatelský subjekt ke krytí rizik spojených

s jeho vlastní činností. V podstatě se jedná o metodu řízení rizik, která se opírá o založení společnosti samotnými korporacemi ve formě dceřiných společností v daňových rájích. Může se objevit i situace, kdy sdílí pojišťovny více nezávislých firem. Výsledkem je snížení nákladů na pojištění, vytváření opravných položek k neuhrazeným výnosům či vytváření a kumulace rezerv pro případy nečekaných škod a pojištění rizik, které pojišťovny běžně neposkytují. V oblasti bankovníctví optimalizují mezinárodní společnosti svou daňovou povinnost zřízením banky v daňovém ráji pro řízení devizových operací či pro zjednodušení financování mezinárodního joint-venture. Opět dochází k využití daňového ráje skrze zřízení dceřiné společnosti, která poskytuje služby v oblasti správy fondů. V oblasti bankovníctví využívají společnosti prostřednictvím daňových rájů výhod v podobě nízké daně z příjmu, absence srážkové daně z dividend, úroků, převodu a kapitálu, nízké regulace a dohledu, absence devizových kontrol, nižších požadavků na výkazy a celkově méně striktních obchodních omezení (Palan, 2013).

Daňové ráje přitahují daňové subjekty nejen svým nízkým či nulovým daňovým zatížením, ale i dalšími výhodami, jako např. nižší úrokové míry, méně náročná administrativa, vyšší stupeň anonymity, odlišné právní prostředí, aj. Proto by měla každá společnost v rámci svého daňového plánování pečlivě zvážit všechny faktory a na základě konkrétních potřeb firmy vybrat nejvhodnější jurisdikci (Palan, 2013).

3 Dopady mezinárodní daňové optimalizace do evropského prostředí

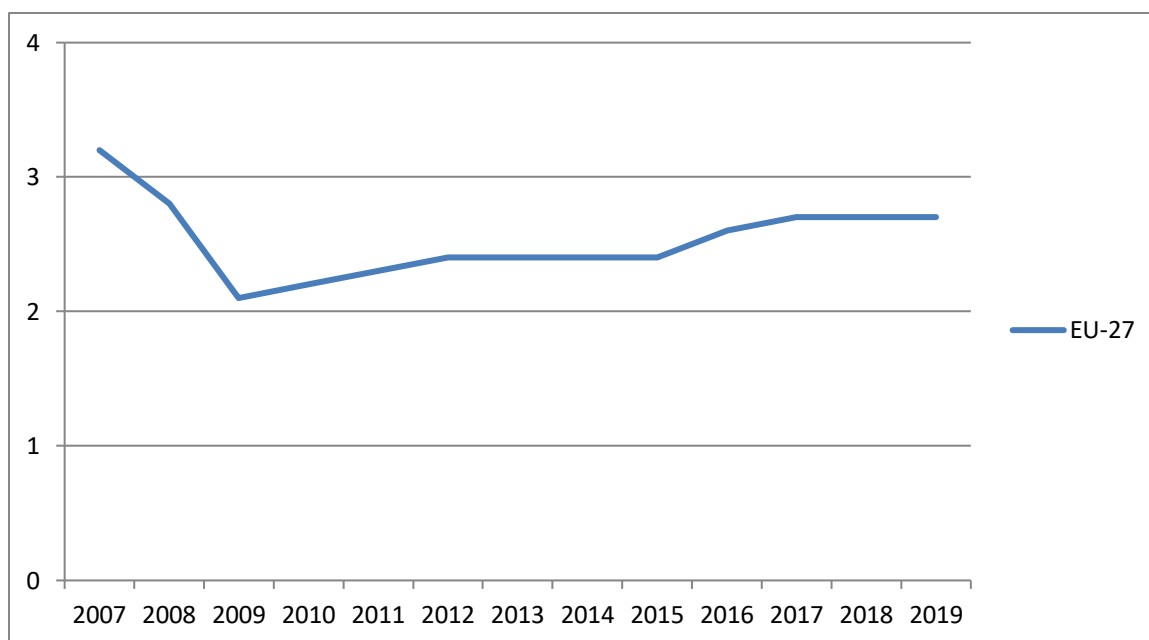
Nedílnou součástí podnikatelského prostředí států je oblast daní. Z ekonomického hlediska zastávají daně v evropském prostředí významnou roli, jelikož tvoří značnou část příjmů státního rozpočtu jednotlivých zemí. V rámci Evropské unie v roce 2019 se daně podílely 40,1 % na tvorbě HDP, což představovalo příjmy ve výši 5 595,5 miliard EUR. Příjmy z daní tvořily přímé daně dílem 33,1 %, nepřímé daně částí 34,2 % a 32,7 % díl utvořily sociální příspěvky. Samotná korporátní daň se v roce 2019 podílela na tvorbě HDP v EU 2,7 %, což představuje příjmy v částce 371,4 miliard EUR (European Commission, 2021). Obrázek 2 zachycuje vývoj podílu daní na tvorbě HDP v EU během let 2007-2019.

Obrázek 2: Podíl na tvorbě HDP v EU (%)

Zdroj: (European Commission, 2021), vlastní zpracování

Jak lze z obrázku 2 vyčíst, podíl daní na tvorbě HDP v EU se v průběhu let 2007-2019 příliš neměnil. Pohyboval se v rozmezí přibližně ve výši 38-40 %. Lze konstatovat, že od roku 2013 je podíl víceméně stabilní a pohybuje se okolo 40 %. Následující obrázek 3 znázorňuje vývoj podílu korporátní daně na tvorbě HDP v EU, rovněž v letech 2007-2019.

Obrázek 3: Podíl korporátní daně na tvorbě HDP v EU (%)

Zdroj: (European Commission, 2021), vlastní zpracování

Na základě obrázku 3 lze pozorovat významný pokles podílu korporátní daně na HDP v EU v letech 2008-2009, což zapříčinila hospodářská krize. Od roku 2010 začal podíl korporátní daně mírně růst až do roku 2012, od kterého se držel na stabilní úrovni až do roku 2015. V letech 2015-2017 došlo opět k nárůstu podílu korporátní daně. V posledních letech se podíl drží opět na stabilní úrovni, která činí 2,7 %. Lze konstatovat, že po hospodářské krizi se vývoj podílu korporátní daně na HDP v EU celkově ubíral rostoucím směrem, avšak stále nedosáhl hodnot před krizí, kdy byl tento podíl v roce 2007 na úrovni 3,2 %.

Využívání mezinárodní daňové optimalizace nadnárodními společnostmi umístěním holdingových společností v daňových rájích a přesouvání zisku do těchto daňově výhodných jurisdikcí připravuje jednotlivé státy o značnou část daňových příjmů. Studie „The State of Tax Justice 2020“ (Tax Justice Network, 2020) uvádí, že důsledkem mezinárodní daňové optimalizace přichází Evropa každoročně o \$184 miliard na dani z příjmů. Z této celkové daňové ztráty činí ztráta na korporátní dani \$79,5 miliard ročně, což představuje 40,75 % podíl daňové ztráty na korporátní dani v celosvětovém měřítku. Z jednotlivých evropských států ztratí na daních z příjmů každoročně nejvíce Velká Británie, Německo, Francie, Irsko a Itálie. Z opačného pohledu je Evropa zodpovědná za 43,94 % celosvětových daňových ztrát. Ostatní země ztrácí každoročně kvůli evropským daňovým rájům \$188 miliard na daních z příjmů, z čehož \$99,8 miliard představují daňové ztráty na korporátní dani. Evropskými

státy, které způsobují nejvíce daňových ztrát ostatním zemím, jsou Velká Británie, Nizozemsko, Lucembursko, Irsko a Švýcarsko (Tax Justice Network, 2020).

Daňové ráje vytváří nerovnou daňovou zátěž a způsobují nemalou ztrátu daňových příjmů jednotlivých zemí, proto roste snaha o omezení jejich aktivit. Proti daňovým rájům bojují nadnárodní organizace i samostatné státy prostřednictvím smluv, směrnic a dohod. Státy, které jsou nejvíce známé v boji proti daňovým únikům, jsou USA a Velká Británie. Nadnárodními organizacemi zabývající se touto problematikou jsou zejména Evropská komise, OECD, a FATF (Marchgraber, 2017).

FATF

FATF, celým názvem Financial Action Task Force, je mezinárodní organizace založená roku 1989 za účelem boje proti financování terorismu a praní špinavých peněz. Již v roce 1990 FATF vytvořila 40 doporučení v boji proti praní špinavých peněz, ke kterým bylo v roce 2001 přidáno 9 doporučení zabývajících se bojem proti financování terorismu. Vytvořená doporučení byla několikrát přezkoumána a upravena. V současnosti jsou doporučení zaměřena i na boj proti korupci a daňovým trestným činům. FATF také eviduje seznam rizikových a nespolupracujících zemí v uvedených oblastech. Vydaná doporučení a hodnocení jurisdikcí v oblasti boje proti zmíněným nelegálním praktikám jsou považovány za mezinárodní standard a jsou využívány jako základ pro koordinované reakce v rámci integrity finančního systému (FATF, 2021).

Evropská komise

Evropská unie se snaží aktivně podnikat kroky k omezení činností daňových rájů a bojovat proti zamezení, respektive snížení deficitu daňových úniků. Evropská komise proto sestavuje různé akční plány a doporučení pro členské státy. V roce 2012 Evropská komise zveřejnila plán zahrnující 34 opatření v rámci boje proti daňovým podvodům a únikům. Dále vyzvala členské státy k určení daňových rájů a jejich následnému zapsání na vytvořenou černou listinu (European Commission, 2012). Na unijním seznamu nespolupracujících jurisdikcí neboli černé listině jsou uvedeny třetí země, které podporují nekalé daňové praktiky vedoucí k erozi příjmů členských států z daně z příjmů právnických osob. Označením těchto zemí na úrovni EU mohou členské státy vystupovat společně a vyvíjet tlak na reformu. Cílem je podpora pozitivních změn v daňových právních předpisech a praxi určených zemí na základě spolupráce. První unijní seznam nespolupracujících jurisdikcí byl sestaven roku 2017 a od té

doby byl již několikrát aktualizován. Na aktuální černé listině z roku 2021 se nachází Americká Samoa, Fidži, Guam, Palau, Panama, Samoa, Trinidad a Tobago, Americké Panenské ostrovy a Vanuatu (Council of the EU, 2021). V rámci agresivního daňového plánování nabádá Evropská komise v dalším doporučení členské státy k posílení smluv o zamezení dvojímu zdanění. K problematice daňových rájů se vyjádřil i Evropský parlament, který zdůraznil potřebu společného evropského přístupu a pověřil Evropskou komisi vypracováním celoevropské strategie proti daňovému deficitu a stanovení jednoznačné definice daňového ráje (European Commission, 2012).

OECD

OECD, celým názvem Organization for Economic Co-operation and Development, neboli Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj se zaměřuje na spolupráci zemí z hlediska mezinárodní výměny informací, a tím podporovat prosperitu zemí a bojovat proti chudobě prostřednictvím hospodářského růstu a finanční stability. OECD monitoruje dění v jednotlivých členských i nečlenských státech. Pomocí globálních standardů pro automatickou výměnu informací o finančních účtech (GATCA) bojuje OECD i proti preferenčním daňovým režimům. Dalším nástrojem v boji proti preferenčním daňovým režimům jsou smlouvy o zamezení dvojího zdanění. Vzorová smlouva o zamezení dvojího zdanění byla přijata již v roce 1963 a jsou v ní zakotvena pravidla pro uzavírání bilaterálních mezinárodních dohod o zamezení dvojího zdanění příjmu nebo majetku mezi členskými státy Evropské unie i mezi členskými státy EU a třetími nečlenskými zeměmi. Vzorová smlouva se zabývá i vztahy mateřských a dceřiných společností působících v jiných státech. Hlavním cílem uvedené smlouvy je nalezení kompromisu rozdělení výnosu z daní z příjmů mezi státy a kontrola realizace zdanění příjmů, tedy zamezení daňových úniků. Vzájemné daňové dohody mezi státy pomáhají prostřednictvím stanovení pravidel pro zdanění jednotlivých příjmů i k zamezení vzniku dvojího zdanění (OECD, 2021).

V roce 1998 sestavila OECD seznam obsahující 38 zemí definovaných jako daňové ráje, které byly následně vyzvány k ukončení praktik umožňujících vyhýbání se zdanění ve své mateřské zemi a ke splnění podmínek ke spolupráci, k čemuž se k roku 2008 zavázaly s výjimkou tří zemí všechny země označené dle OECD za daňové ráje. V rámci boje proti agresivnímu daňovému plánování zřídila OECD v roce 2004 skupinu fungující jako centrum znalostí a zkušeností v oblasti mezinárodního daňového plánování. Tato skupina sleduje nově vznikající

trendy v mezinárodním daňovém plánování a pomáhá tak vládám členských států rychle a efektivně reagovat na nová vznikající rizika (OECD, 2021).

V současnosti je k boji proti agresivnímu daňovému plánování vytvořen systém BEPS (Base erosion and profit shifting), který slouží přímo k boji proti nadnárodním společnostem snižujících svůj základ daně z příjmu pomocí využívání mezer v daňové legislativě (OECD, 2021). BEPS je akční plán vydaný OECD roku 2015, ve kterém je popsáno v 15 zpráv s doporučeními v oblasti legislativy, smluv o zamezení dvojího zdanění a sjednocení postupu daňových správ s cílem zamezení či alespoň omezení možností nadnárodních společností optimalizace jejich daňové zátěže. Jedná se o komplexní balíček opatření označovaný jako soft law instrument, který není právně závazný, ale očekává se jeho začlenění odpovídajícím způsobem do právního systému těch zemí, které s jeho formulací souhlasily. Při uplatňování BEPS jsou některá opatření okamžitě aplikovatelná, např. revize směrnice o převodních cenách, jiné postupy vyžadují k implementaci změny bilaterálních daňových smluv, vytvoření mnohostranného nástroje, ale i aplikaci na úrovni národních právních řádů. Struktury mezinárodních společností by neměly být plánem BEPS nijak zasaženy, jelikož postupy plánu jsou situovány tak, aby byl dopad na malé a střední podnikatele minimální. Podniky by měly očekávat vyšší frekvenci prováděných auditů, než si všechny strany osvojí nová pravidla BEPS. Některé korporátní struktury bude zapotřebí změnit, zprůhlednit či nahradit. Uskutečňování BEPS bude průběžně monitorováno, bude se měřit dopad opatření a protiopatření plánu.

Jak bylo uvedeno, akční plán BEPS je rozčleněn na 15 opatření, kterými jsou:

- 1) Daňové výzvy digitální ekonomiky
- 2) Neutralizace efektů hybridních schémat
- 3) Zavedení efektivních pravidel pro zdaňování ovládaných zahraničních společností (CFC pravidla)
- 4) Omezení odečitatelnosti úroků
- 5) Efektivnější členění škodlivým daňovým praktikám
- 6) Předcházení zneužívání smluv o zamezení dvojímu zdanění
- 7) Předcházení umělému vyhýbání se statusu stálé provozovny
- 8-10) Přizpůsobení převodních cen ekonomické aktivitě
- 11) Měření a monitorování BEPS
- 12) Povinné oznamování daňově optimalizačních schémat

- 13) Dokumentace k převodním cenám a zpráva podle jednotlivých zemí (country-by-country reporting)
- 14) Zefektivnění mechanismu řešení případů dohodou
- 15) Mnohostranný nástroj pro změnu dvoustranných daňových smluv

Uvedená opatření v sobě obsahují čtyři minimální standardy, které jsou povinné pro všechny státy zavázané podpisem k implementaci BEPS. Těmito standardy jsou:

- Garance pravidel proti nekalým praktikám obcházení daňových povinností zahrnujících pravidla pro preferenční daňové režimy a transparentnost daňových rozhodnutí,
- Efektivnější systém řešení sporů o dvojím zdanění mezi zeměmi,
- Objasnění účelu daňových smluv a předcházení treaty shopping,
- Určení pravidel pro výkaznictví nadnárodních společností a jejich rozdělení dle jednotlivých zemí (Cotrut, 2015).

3.1 Mezinárodní dohody a směrnice

Mezinárodní organizace jako OECD či OSN, ale i jednotlivé státy, se snaží o zamezení či znesnadnění přesunu společností do daňových rájů zabránit prostřednictvím mezinárodních dohod o výměně informací. Jedná se o mezinárodní formu spolupráce, kterou čím dál více využívá i finanční správa České republiky, protože je považována za nezbytný prostředek boje proti daňovým únikům (Sojka, 2013).

Tax Information Exchange Agreements (TIEAs), v překladu Dohody o výměně daňových informací, byly vyvinuty organizací OECD s cílem podporovat mezinárodní spolupráci v daňových záležitostech prostřednictvím výměny informací. Dohoda vzešla z práce provedené OECD, která měla za cíl řešit škodlivé daňové praktiky. Nedostatek efektivní výměny informací je totiž jedním z kritérií při určování škodlivých daňových praktik. Dohoda představuje jakýsi standard efektivní výměny informací pro účely iniciativy OECD o škodlivých daňových praktikách. Dohoda byla zveřejněna roku 2002 a není závazným nástrojem, ale obsahuje dva modely dvoustranných dohod, na jejichž základě jich i mnoho vzniklo. Výbor OECD pro fiskální záležitosti schválil roku 2015 vzorový protokol k dohodě, který mohou jurisdikce využít v případě, že chtějí rozšířit rozsah svých dosavadních TIEAs tak, aby zahrnovaly také automatickou výměnu informací či výměnu na vyžádání (OECD,

2021). Dle MFČR má Česká republika uzavřenou dohodu o výměně informací v daňových záležitostech se 13 státy (MFČR, 2019).

Foreign Account Tax Compliance Act (FATCA) přijaly Spojené státy americké roku 2010 v rámci boje proti daňovým únikům a za účelem zjištění zmapování příjmů amerických osob v zahraničí. Tento zákon ukládá finančním institucím povinnost oznamovat dané informace o účtech vedených finanční institucí, jejichž majitelem je americká osoba (Finanční správa, 2015). Dohoda FATCA o výměně informací o finančních účtech mezi Českou republikou a Spojenými státy americkými byla uzavřena roku 2014. Jedná se o mezinárodní smlouvu prezidentského typu, která má přednost před zákonem (MFČR, 2016).

GATCA je globální standard pro automatickou výměnu informací o finančních účtech získávaných od finančních institucí. Předlohou tohoto standardu je americký zákon FATCA. GATCA je důležitým prostředkem v boji proti daňovým únikům, který umožňuje spolupráci s příslušnými orgány smluvních států v uvedené výměně informací. Informace o finančních účtech si finanční instituce vyměňují s úřady států zapojených do standardu jednou ročně. Informace obsahují data o účtech, které byly poplatníky založeny v jedné zemi, ale mají vazbu na jinou zemi. Díky GATCA získaly finanční úřady přehled o účtech svých poplatníků v cizích zemích, což jim umožňuje provádět dohled nad plněním daňových povinností poplatníků (MFČR, 2021).

V současném globalizovaném světě dochází k rozšiřování podnikatelských aktivit v mezinárodním měřítku. Mnoho společností realizuje svou podnikatelskou činnost ve dvou a více zemích v rámci i mimo Evropskou unii. V rámci snížení znevýhodnění právních subjektů a zamezení dvojího zdanění a podvodů probíhá v EU snaha o harmonizaci daňového systému. Mezi členskými státy existují základní směrnice, které upravují legislativní a daňový rámec korporátních struktur (Jurčík, 2015). Jednou z nejdůležitějších je Směrnice Rady 2011/96/ES o společném zdanění mateřských a dceřiných společností z různých členských států. Směrnice stanovuje osvobození rozdělovaného zisku, který vyplácí dceřiné společnosti svým mateřským společností, od srážkové daně a zamezuje dvojímu zdanění. Ve směrnici je upraveno i pravidlo tzv. nízké kapitalizace, které zamezuje spekulativnímu financování v mezinárodních holdingových společnostech s cílem optimalizace daně (Nerudová, 2014). Neméně důležitou je Směrnice Rady 2003/49/ES o společném systému zdanění úroků a licenčních poplatků mezi přidruženými společnostmi z různých členských států, která má za cíl sjednotit systém zdanění úrokových plateb a licenčních poplatků společností jednotlivých

členských států a zamezuje jejich dvojímu zdanění. Směrnice Rady 2009/133/ES o fúzích společností, upravuje systém zdanění při fúzi, rozdělení, částečném rozdělení, převodu aktiv a výměně akcií týkajících se společností z různých členských států a přemístění sídla evropské společnosti nebo evropské družstevní společnosti mezi členskými státy. Cílem směrnice je snížit rozdíly v daňových zákonech upravujících zdanění nadnárodních společností a společností působících v rámci EU (Jurčík, 2015). Vzájemnou výměnu informací a větší správní spolupráci v daňové oblasti stanovuje Směrnice Rady 2011/16/EU o správní spolupráci v oblasti daní. Směrnice se vztahuje na veškeré daně vybírané členským státem, přičemž tyto daně nezahrnují poplatky za doklady vydávané veřejnými orgány a platby smluvní povahy. Směrnice se nevztahuje na daň z přidané hodnoty, celní daň, ani na spotřební daně, na které se vztahují jiné právní předpisy EU o správní spolupráci mezi členskými státy. Rovněž se směrnice nevztahuje na povinné příspěvky na sociální zabezpečení splatné členskému státu nebo veřejnoprávním institucím sociálního zabezpečení. Směrnice Rady 2010/24/EU o vzájemné pomoci při vymáhání pohledávek vyplývajících z daní, poplatků, cel a jiných opatření se zabývá nutností vzájemné pomoci mezi členskými státy při vymáhání pohledávek. Směrnice se vztahuje na vymáhané pohledávky týkající se daní a poplatků, cel a náhrad a intervencí v rámci EU. Předchází podvodům a rozpočtovým ztrátám při mezinárodních transakcích (Široký, 2018).

4 Vybrané evropské daňové ráje

V průběhu několika desítek let se daňové ráje rozmohly do různých koutů celého světa a s tím rostlo i jejich využívání společnostmi z různých zemí. Zalíbení ve využití daňových rájů nejen k daňové optimalizaci našly i české společnosti. V současnosti se v daňově výhodných jurisdikcích nachází 6526 českých firem, jejich vývoj v průběhu několika let v konkrétních evropských zemích zobrazuje příloha C (Dun & Bradstreet, 2021). S rozmachem využívání daňových rájů českými společnostmi začalo růst i uzavírání smluv o zamezení dvojího zdanění mezi ČR a ostatními státy. V současnosti má Česká republika uzavřených 92 Smluv o zamezení dvojího zdanění, jejichž přehled znázorňuje příloha D (MFCR, 2021). Všeobecně známými a oblíbenými evropskými daňovými ráji, které jsou následně blíže popsány, jsou Kypr, Irsko, Nizozemsko a Švýcarsko. Výběr uvedených destinací je založen na několika faktorech. Při výběru těchto destinací pro hlubší analýzu a následně i praktickou studii bylo posouzeno daňové zatížení, stabilní právní jistota, anonymita vlastnictví a ochrana majetku.

Kypr

Kypr čili Kyperská republika je malým ostrovním státem, který se nachází ve Středozemním moři. S rozlohou je 9 251 km² zaujímá 3. místo v žebříčku největších ostrovů Středozemního moře. K roku 2020 zde žije 1 207 361 obyvatel a hlavním městem ostrova je Nikósie. Úředními jazyky jsou řečtina, angličtina a turečtina. Měnou je euro (BusinessInfo, 2021; The World Bank, 2021).

Kypr je ekonomicky poměrně vyspělou zemí. Impulsem pro rozvoj hospodářství byl vstup země do Evropské unie v květnu 2004 a do eurozóny roku 2008. Dlouhodobým cílem Kypru je využívat své geografické polohy a figurovat jako spojovací článek mezi EU a Blízkým východem. Kypr má všeobecně příznivé podnikatelské prostředí, dobré obchodní služby, poměrně moderní infrastrukturu, vzdělanou pracovní sílu a přívětivý právní systém pro podnikání. Významná část příjmů země je tvořena turistickým ruchem a finančním sektorem. Terciární sektor se podílí na tvorbě HDP přibližně z 80 %. HDP země k roku 2020 činí \$23,80 miliard a HDP na obyvatele \$26 624. Kypr má uzavřené smlouvy o zamezení dvojímu zdanění s 57 zeměmi a mezinárodní dohody o výměně informací, jakými jsou FACTA či GATCA. V současnosti je Kypr jednou z nejvíce vyhledávaných jurisdikcí k umístění mateřských společností holdingových a obchodních společností pro skoro všechny obory podnikání. Atraktivita spočívá v příznivém daňovém systému s vlastní unikátní legislativou, který poskytuje vysokou míru ochrany vlastníků či nízkou administrativní zátěž. Z daňového

hlediska jsou výrazné rozdíly mezi zdaněním rezidentů a nerezidentů země. Nerezidenti jsou často od daně osvobozeni, pokud jejich příjmy nepochází z Kypru a nevlastní zde nemovitost. Oproti tomu rezidenti jsou zde povinni zdaňovat své celosvětové příjmy a z určitých příjmů odvádět daň v podobě příspěvků na obranu země. Nicméně je zde jedna z nejnižších sazeb daně z příjmu právnických osob z členských zemí EU, a to ve výši 12,5 %. Na nerezidentní příjemce Kypr neuvádí srážkové daně z výplaty dividend, úroků a licenčních poplatků (BusinessInfo, 2021; The World Bank, 2021).

Nejvyužívanější právní formou společnosti zakládanou na Kypru je private company limited by shares (Ltd.), která se svou charakteristikou podobá společnosti s ručením omezeným a akciové společnosti. Společnost lze při splnění všech náležitostí založit za dva týdny. Společnost musí mít minimálně jednoho jednatele a akcionáře, přičemž mohou být libovolným právním subjektem a nemusí být rezidenti Kypru. Minimální výše základního kapitálu není stanovena. Sídlo společnosti musí být umístěno na Kypru. Společnosti je povoleno vydávat akcie pouze na jméno, nikoliv na doručitele. Všechny společnosti musí vést účetnictví a předkládat účetní závěrku, audit je vyžadován v závislosti na druhu podnikání a obratu společnosti. Obchodní rejstřík je veřejně přístupný, což může být pro nějaké společnosti nepříznivé, avšak k zajištění vyšší anonymity mohou společnosti využít Nominee služeb (Zenron, 2021). V následující tabulce 1 jsou znázorněny potřebné úkony k založení společnosti na Kypru, jejich časový rámec a související náklady.

Tabulka 1: Založení společnosti na Kypru

úkon	časový rámec	náklady
rezervace názvu společnosti a počáteční schválení	1 den	30 EUR
zpracování zakladatelské smlouvy a stanov právníkem	1 den	1 000 EUR
registrace společnosti do obchodního rejstříku	2 dny	205 EUR – registrační poplatky 60 EUR – poplatky za vyplnění doprovodných dokumentů
registrace ke korporátní dani, DPH a pojistnému	1 den	žádné

Zdroj: (The World Bank, 2021), vlastní zpracování

Irsko

Irsko neboli Irská republika je ostrovním státem Severozápadní Evropy, který leží v Atlantském oceánu. Svou rozlohou 70 723 km² je 3. největším ostrovem Evropy. Ostrov k roku 2020 obývá 4 994 724 obyvatel. Hlavním městem Irska je Dublin a úředními jazyky jsou irština a angličtina. Měnou je euro (BusinessInfo, 2021; The World Bank, 2021).

Irsko je ekonomicky velmi vyspělým státem. Tempo růstu HDP se řadí k jednomu z nejvyšších v rámci EU. HDP země k roku 2020 činilo \$425,9 miliard a HDP na obyvatele \$85 268. Irsko má uzavřené dohody o mezinárodní výměně informací, jako FACTA, GACTA či TIEA, kde jsou veřejně dostupné záznamy o vlastnících. Smlouvu o zamezení dvojímu zdanění uzavřelo Irsko se 73 státy. V rámci rozdělení daňových rájů patří mezi onshore oblasti. Irsko láká zahraniční investory nízkou sazbou daně z příjmu právnických osob, která je jednou z nejnižších v rámci členských států EU a dosahuje 12,5 %. Pro vybrané druhy obchodních činností, jako hornictví, prodej pozemků či ropný průmysl se uplatňuje sazba daně ve výši 25 % a kapitálové sazky podléhají 33 % daňové sazbě. Srážková daň z dividend vyplácené nerezidentům je 25 %, avšak za splněných podmínek dle směrnice EU o zdanění mateřských a dceřiných společnostech a dle SZDZ může být nižší či nulová (BusinessInfo, 2021; The World Bank, 2021).

Nejběžnější zakládanou společností v Irsku je private company limited by shares (Ltd.), která je obdobou společnosti s ručením omezeným a akciové společnosti. Společnost lze založit pouze s jedním akcionářem a dvěma řediteli, kteří nemusí být rezidenti Irska. Jeden z ředitelů musí být občanem EHS. Povinností je mít i tajemníka, přičemž nemusí být rezidentem Irska. Minimální základní kapitál je 1 EUR. Sídlo společnosti musí mít irskou fyzickou adresu a každoročně pořádat valnou hromadu. Společnost je povinna vést účetnictví a podléhá auditu (Zenron, 2021). V následující tabulce 2 jsou znázorněny potřebné úkony k založení společnosti v Irsku, jejich časový rámeček a související náklady.

Tabulka 2: Založení společnosti v Irsku

úkon	časový rámec	náklady
Vyplnění potřebných dokumentů a zápis do obchodního rejstříku	3 dny	100 EUR – standardní registrace /50 EUR – předschválená smlouva a stanovy
získání firemního razítka	1 den	20,28 EUR
registrace ke korporátní dani, DPH a pojistnému	1 týden	žádné

Zdroj: (The World Bank, 2021), vlastní zpracování

Nizozemsko

Nizozemsko, Nizozemí, nebo také Holandsko je severozápadním evropským státem. Na žebříčku největších zemí světa dle rozlohy zaujímá 132. místo, a to s rozlohou 41 526 km². Počet obyvatel k roku 2020 činí 17 441 139 a hlavním městem je Amsterdam. Úředním jazykem je nizozemština (BusinessInfo, 2021; The World Bank, 2021).

Nizozemsko patří k zakládajícím členům Evropské unie a od roku 1999 je členem Eurozóny. Jedná se o velmi vyspělou zemi, která v rámci Evropské unie disponuje 3. nejvyšší životní úrovní. HDP Nizozemska v roce 2020 činilo \$913,9 miliard a HDP na obyvatele dosáhlo \$52 397. Z hlediska členění daňových rájů je Nizozemsko považováno za onshore oblast, která je schopná poskytnout podnikatelským subjektům řadu výhod. Největším lákadlem je velmi stabilní prostředí s vysoce rozvinutým právním systémem a prestižní image společnosti. V porovnání s Českou republikou je v zemi poměrně vysoká míra zdanění, která podle výše výsledku hospodaření dosahuje 15 % nebo 25 %, avšak díky rozsáhlé škále výhod je možné daňovou povinnost výrazně snížit. Sazba srážkové daně z dividend činí v zemi 15 %. Při splnění určitých kritérií je možné se od platby úplně osvobodit, což se týká především holdingových společností. Subjektu tedy přijdou do Nizozemska kapitálové příjmy, které nemusí vůbec danit, což je jedním z hlavních důvodů, proč je tento stát vyhledáván jako sídlo pro holdingové společnosti (BusinessInfo, 2021; The World Bank, 2021).

V Nizozemsku jsou často zakládány formami společnosti Besloten Vennootschap (BV), což je alternativa české společnosti s ručením omezeným a Naamloze Vennootschap (NV), která odpovídá české akciové společnosti. Při splnění veškerých podmínek může být společnost založena do 5 pracovních dnů. Společnost může být založena jedním i více zakladateli. Zakladatelem může být fyzická i právnická osoba, přičemž nemusí být rezidentem

Nizozemsko. Společnost musí mít sídlo v Nizozemsku. Je vyžadován minimálně jeden ředitel společnosti, přičemž nemusí být rezidentem Nizozemsko. Povinný základní kapitál je minimálně 1 euro. Není povoleno vystavovat akcie na doručitele. Společnosti mají povinnost vést účetnictví a podávat daňové přiznání. Za splnění určitých podmínek společnost nemusí podléhat auditu. Nizozemsko poskytuje nízkou míru anonymity, jelikož registr firem je veřejně přístupný (Zenron, 2021). V následující tabulce 3 jsou znázorněny potřebné úkony k založení společnosti v Nizozemsku, jejich časový rámec a související náklady.

Tabulka 3: Založení společnosti v Nizozemsku

úkon	časový rámec	náklady
kontrola názvu společnosti (vhodnost, platnost, apod.)	méně než 1 den (online proces)	žádné
návrh a sepsání společenské smlouvy prostřednictvím notáře	1 den	1 750 EUR
registrace společnosti u místní hospodářské komory a získání registračního čísla DPH	1 den	50 EUR
registrace společnosti u finančních úřadů a úřadů sociálního zabezpečení	1 den	žádné

Zdroj: (The World Bank, 2021), vlastní zpracování

Švýcarsko

Švýcarsko se nachází ve střední Evropě a zabírá území o rozloze 41 285 km². Žije zde 8 636 896 obyvatel a hlavním městem je Bern. Ve Švýcarsku jsou čtyři úřední jazyky, konkrétně němčina, italština, francouzština a rétorománština. Měnou je švýcarský frank (BusinessInfo, 2021; The World Bank, 2021).

Švýcarsko je jedním z ekonomicky nejvyspělejších států světa. Celosvětově disponuje i velmi vysokou životní úrovní, která obsazuje 2. příčku v žebříčku indexu HDI. HDP Švýcarska roku 2020 dosáhlo \$752,2 miliard. HDP na obyvatele činilo \$87,097, což umisťuje zemi na 3. pozici žebříčku daného ukazatele v celosvětovém porovnání (The World Bank, 2021). Švýcarsko je považováno za nejstarší daňový ráj na světě, a to zejména díky nejvíce rozvinutému bankovnímu sektoru na světě, který se vyznačuje striktním dodržováním bankovního tajemství a vysokou anonymitou jednotlivých klientů. Daňový systém je typický

svou složitostí, jelikož daně mohou nabývat tří úrovní – federální, kantóní a obecní. Finální sazba daně se tedy běžně skládá ze třech procentuálních složek, přičemž v každé oblasti může dosahovat jiných úrovní. Výsledkem je, že sazby mají často poměrně široké rozpětí. Zajímavá je základní sazba DPH ve výši 7,7 %, která je nejnižší sazbou v Evropě. Srážková sazba daně z dividend činí 35 %. Daň z příjmů právnických osob se pohybuje v rozmezí 12 % - 24 %, pod kterou se skrývá federální sazba ve výši 8,5 %. Tahle informace je zcela zásadní především pro holdingové společnosti, které jsou osvobozeny od kantóní a obecní složky a jsou povinny odvádět jen zmíněnou 8,5% federální sazbou. V klasickém případě je s ohledem na výši daně z příjmů právnických osob jednou z nejvýhodnějších oblastí Zug, kde finální sazba daně dosahuje přibližně 13 % (BusinessInfo, 2021).

Ve Švýcarsku jsou obvykle zakládány společnosti Gesellschaft mit beschränkter Haftung (GmbH), která je obdobou české společnosti s ručením omezeným a aktiengesellschaft (AG), tedy obdoba české akciové společnosti. Zakladatelem může být aspoň jedna fyzická nebo právnická osoba, která nemusí být rezidentem Švýcarska. Společnost musí mít minimálně jednoho ředitele, který musí být rezidentem. Minimální základní kapitál GmbH je 20 000 CHF a základní kapitál AG musí dosahovat minimální výše 100 000 CHF. Sídlo společnosti musí mít švýcarskou fyzickou adresu. Akcie na doručitele nejsou povoleny. Společnost je povinna vést účetnictví a podávat daňové přiznání. Audit podléhají společnosti v závislosti na velikosti firmy a počtu zaměstnanců (Zenron, 2021). V případě GmbH jsou údaje o vedení společnosti v obchodním rejstříku veřejně přístupné, v případě AG jsou anonymizované (Chytrý převod, 2018). V následující tabulce 4 jsou znázorněny potřebné úkony k založení společnosti ve Švýcarsku, jejich časový rámec a související náklady.

Tabulka 4: Založení společnosti ve Švýcarsku

úkon	časový rámec	náklady
Vložení splaceného základního kapitálu na bankovní účet	1 den	200 CHF
návrh a sepsání společenské smlouvy prostřednictvím notáře	3 dny	0,1 % ze ZK (min. 500 CHF, max. 5 000 CHF) + 20 CHF
zápis společnosti do obchodního rejstříku	3 dny	600 CHF + 0,02 % ze ZK přesahujícího 200 000 CHF (do výše ZK 1 000 000 CHF)
zaplacení kolkové daně	1 den	žádné
registrace ke korporátní dani, DPH a pojistnému	1 den	žádné

Zdroj: (The World Bank, 2021), vlastní zpracování

V následující tabulce 5 jsou přehledně zobrazeny obecné základní daňové sazby ve zkoumaných daňových rájích a v České republice.

Tabulka 5: Komparace obecných základních daňových sazeb

	Kypr	Irsko	Nizozemsko	Švýcarsko	ČR
Daň z příjmu PO	12,5 %	12,5 %	15 %, 25 %	12 % - 24 %	19 %
Daň z dividend	0 %	25 %	15 %	35 %	15 %
Daň z licenčních poplatků	0 %	20 %	15 %, 25 %	0 %	15 %
Daň z kapitálového zisku	20 %	33 %	25 %	12 % - 24 %	15 %
DPH – základní sazba	19 %	22 %	21 %	7,7 %	21 %

Zdroj: (PWC, 2021), vlastní zpracování

5 Modelová studie vybrané mezinárodní daňové optimalizace

Modelová studie analyzuje dvě vybrané situace daňové optimalizace české společnosti s využitím daňového ráje. Analýza vychází z české legislativy a následně operuje s mezinárodními ustanoveními. V první modelové situaci se podnikatel rozhodl založit společnost v daňovém ráji, přičemž na území ČR mu nevznikne stálá provozovna. Ve druhé modelové situaci se podnikatel rozhodl založit společnost v daňovém ráji, ale zároveň mu vznikne stálá provozovna na území ČR. Všechny daňové ráje zvolené pro komparativní analýzu v rámci této studie mají s ČR uzavřenou smlouvu o zamezení dvojímu zdanění, ze kterých je při danění vycházeno.

Většina těchto smluv stanovuje, že *„zisky podniku jednoho smluvního státu podléhají zdanění jen v tomto státě, pokud podnik nevykonává svoji činnost v druhém smluvním státě prostřednictvím stálé provozovny, která je tam umístěna. Jestliže podnik vykonává svoji činnost tímto způsobem, mohou být zisky podniku zdaněny ve druhém státě, avšak pouze v takovém rozsahu, v jakém je lze přičítat této stálé provozovně.“* Dále na základě těchto smluv obecně platí, že jestliže podnik jednoho smluvního státu vykonává činnost v druhém smluvním státě prostřednictvím stálé provozovny, která je tam umístěna, pak se v každém smluvním státě přisuzují této stálé provozovně zisky, kterých by mohla docílit, jakožto samostatný podnik vykonávající stejné či obdobné činnosti za stejných či obdobných podmínek a byla zcela nezávislá na podniku, jehož je stálou provozovnou (MFČR, 2021). V případě neexistence stálé provozovny v ČR podléhá tedy společnost zdanění ve státě rezidenta, tudíž ve zkoumaných daňových rájích.

Ve druhé modelové situaci, tedy při vzniku stálé provozovny na území ČR, by při vytvoření veškerých příjmů prostřednictvím stálé provozovny v ČR vznikla poplatníkovi daňová povinnost na území ČR. Tímto způsobem by nebylo dosaženo daňové optimalizace. Avšak při dosažení zisku částečně prostřednictvím stálé provozovny na území ČR a částečně prostřednictvím společnosti v daňovém ráji by byly tyto části zisku zdaňovány v té zemi, ve které byly vytvořeny. Zde lze přesunem zisků do společnosti v daňovém ráji značně snížit daňovou povinnost.

5.1 Modelová studie A

Modelová studie operuje s fiktivní společností, která provozuje svou podnikatelskou činnost na území České republiky a rozhoduje o využití daňového ráje k optimalizaci své daňové povinnosti. Společnost uvažuje od roku 2021 přesunutí místa vedení s tím, že svou podnikatelskou činnost bude i nadále vykonávat v České republice, přičemž jí zde nevznikne stálá provozovna. Plánuje tedy založit novou společnost v daňovém ráji a společnost v ČR zrušit. Z toho vyplývá neomezená daňová povinnost v zemi rezidenství, tj. vznikne jí zde povinnost zdanit své celosvětové příjmy. Modelová situace komparuje výši daňového zatížení ve čtyřech vybraných jurisdikcích označovaných jako daňové ráje. Jedná se o Kypr, Irsko, Švýcarsko a Nizozemsko, které byly představeny v předchozí kapitole.

Daňové zatížení v ČR – výchozí situace

Společnost LU, a. s. se zabývá poskytováním služeb v oblasti reklamy a marketingu. Byla založena roku 2015 se základním kapitálem 2 500 000 Kč a má jednoho společníka, kterým je pan Novotný (FO, rezident ČR). V roce 2020 činily výnosy společnosti 15 500 000 Kč a náklady 2 000 000 Kč, což představuje zisk ve výši 13 500 000 Kč. Modelová situace operuje s tím, že účetní výsledek hospodaření je zároveň i základem daně. Pro zjednodušení nebere modelová situace v potaz uplatňování odčitatelných položek ze základu daně ani jiných daňových úlev, neoperuje ani s DPH. Celý zisk po zdanění je vyplácen společníkovi formou dividend, které podléhají srážkové dani, tedy výše podílu společníka na zisku, resp. dividend je 100 %. Daň z příjmů právnických osob (DPPO) je v České republice zdaněna sazbou ve výši 19 % a následné výplaty dividend společníkům podléhají srážkové dani ve výši 15 %. Zdanění zisku společnosti v roce 2020 je vyčísleno v následující tabulce 6.

Tabulka 6: Zdanění společnosti v ČR

Roční výnosy	15 500 000 Kč
Roční náklady	2 000 000 Kč
VH před zdaněním	13 500 000 Kč
Základ daně	13 500 000 Kč
Daň (19 %)	2 565 000 Kč
Zisk po zdanění	10 935 000 Kč
Srážková daň (15 %) - výplata dividend společníkovi	1 640 250 Kč
Výplata dividend společníkovi	9 294 750 Kč

Zdroj: vlastní zpracování

Pro adekvátní komparaci daňových rájů i České republiky je v rámci daňové optimalizace pro rok 2021 předpokládán zisk ve stejné výši jako v roce 2020, tedy 13 500 000 Kč. Vložený základní kapitál bude ve stejné výši jako u společnosti v ČR, tedy 2 500 000 Kč.

Dále mají všechny zkoumané země s Českou republikou uzavřenou smlouvu o zamezení dvojího zdanění, která v daném případě neexistence stálé provozovny v tuzemsku dle článku 7 ukládá povinnost zdanění jen ve státě rezidenta, tedy ve zkoumaných daňových rájích. Článek 10 stejných smluv upravuje zdanění dividend, přičemž uvádí, že „Dividendy vyplácené společností, která je rezidentem v jednom smluvním státě, osobě, která je rezidentem v druhém smluvním státě, mohou být zdaněny v tomto druhém státě.“

Rovněž stanovuje, že „tyto dividendy však mohou být rovněž zdaněny ve smluvním státě, v němž je společnost, která je vyplácí, rezidentem, a to podle právních předpisů tohoto státu.“

V dalších odstavcích jsou uvedeny maximální procentuální výše z hrubé částky dividend, které takto stanovená daň nemůže přesáhnout, přičemž jejich výše se u konkrétních SZDZ liší. Dále tento článek smluv dodává: „Příslušné úřady smluvních států upraví vzájemnou dohodou způsob aplikace těchto omezení. Tento odstavec se nedotýká zdanění zisků společnosti, ze kterých jsou dividendy vypláceny.“ (MFČR, 2021)

Z této informace lze jednoduše odvodit, že z hlediska daně z příjmů právnických osob bude v tomto případě daňově optimální situace ve státě s nejnižší daňovou sazbou korporátní daně. Jenže případová studie zkoumá i daňovou optimalizaci pana Novotného, kterému jsou vypláceny dividendy v celé výši zisku. Aby se zkoumaná situace trochu více přiblížila procesu založení společnosti v praxi, budou příklady operovat i s náklady na založení společnosti v daňovém ráji.

Daňové zatížení na Kypru

Kypr je zahraničními investory vyhledávanou zemí zejména kvůli jedné z nejnižších sazeb daně z příjmů právnických osob v rámci členských zemí Evropské unie, která činí 12,5 %. Na základě smlouvy o zamezení dvojího zdanění s Českou republikou a neexistenci stálé provozovny v ČR může společnost své příjmy zdanit nízkou sazbou na Kypru a legálně se tak vyhnout vyšší daňové povinnosti v České republice. Na Kypru nejsou žádné srážkové daně, dle místních zákonů tedy vyplácení dividend společníkům nepodléhá zdanění. Veškeré poplatky související se za založením a vedením společnosti, včetně registrace sídla na Kypru činí celkem 1 515 EUR. Na základě vývoje měnového kurzu eura vůči české koruně za rok 2020 a 2021 je průměrem zvolen kurz 26 CZK/EUR.

Tabulka 7: Zdanění společnosti na Kypru

Roční výnosy	15 500 000 Kč
Roční náklady	2 000 000 Kč
Náklady na založení a vedení společnosti	39 390 Kč
VH před zdaněním	13 460 610 Kč
Základ daně	13 460 000 Kč
Daň (12,5 %)	1 682 500 Kč
Zisk po zdanění	11 778 110 Kč
Srážková daň (0 %) - výplata dividend společníkovi	0 Kč
Výplata dividend společníkovi	11 778 110 Kč

Zdroj: vlastní zpracování

Daňové zatížení v Irsku

Irsko stejně jako Kypr má sazbu daně z příjmů PO ve výši 12,5 %. Srážková daň z dividend v Irsku činí 25 %, což je vyšší než daň v ČR. Avšak článek 10 SZDZ mezi ČR a Irskem umožňuje zdanit dividendy sazbou srážkové daně až v ČR, nebo je zdanit na území Irska v maximální výši 15 % jejich hrubé částky. V obou variantách místa zdanění se tedy použije sazba srážkové daně z dividend 15 %. Poplatky na založení a vedení společnosti v Irsku činí 120,28 EUR, zvolený měnový kurz eura vůči české koruně se nemění, činí tedy 26 CZK/EUR.

Tabulka 8: Zdanění společnosti v Irsku

Roční výnosy	15 500 000 Kč
Roční náklady	2 000 000 Kč
Náklady na založení a vedení společnosti	3 127 Kč
VH před zdaněním	13 496 873 Kč
Základ daně	13 496 000 Kč
Daň (12,5 %)	1 687 000 Kč
Zisk po zdanění	11 809 873 Kč
Srážková daň (15 %) - výplata dividend společníkovi	1 771 481 Kč
Výplata dividend společníkovi	10 038 392 Kč

Zdroj: vlastní zpracování

Daňové zatížení v Nizozemsku

V Nizozemsku se uplatňuje sazba daně z příjmů PO ve výši 15 % nebo 25 %, dle velikosti výsledku hospodaření. Pokud je základ daně ve výši do 245 00 EUR, pak se uplatní nižší sazba, na základ daně přesahující tuto částku se uplatní vyšší sazba. Srážková daň z dividend v Nizozemsku činí 15 %, je tedy stejná jak v ČR. Avšak dle článku 10 SZDZ mezi ČR a Nizozemskem je možné zdanit dividendy sazbou srážkové daně v maximální výši 10 % jejich hrubé částky Poplatky na založení a vedení společnosti jsou vyčísleny na 1 800 EUR, opět je použit měnový kurz 26 CZK/EUR.

Tabulka 9: Zdanění společnosti v Nizozemsku

Roční výnosy	15 500 000 Kč
Roční náklady	2 000 000 Kč
Náklady na založení a vedení společnosti	46 800 Kč
VH před zdaněním	13 453 200 Kč
Základ daně	13 453 000 Kč
Daň (15 %) do ZD 6 370 000 Kč	955 500 Kč
Daň (25 %) u ZD nad 6 370 000 Kč	1 770 750 Kč
Zisk po zdanění	10 726 950 Kč
Srážková daň (10 %) - výplata dividend společníkovi	1 072 695 Kč
Výplata dividend společníkovi	9 654 255 Kč

Zdroj: vlastní zpracování

Daňové zatížení ve Švýcarsku

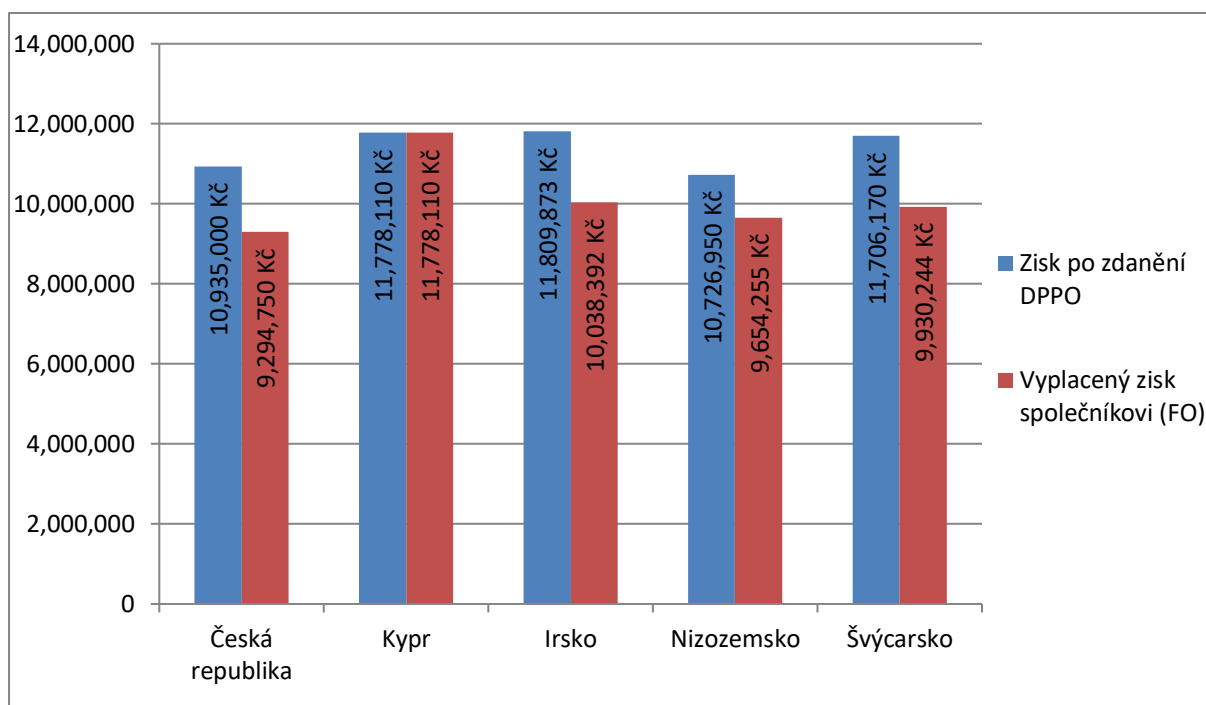
Sazba daně z příjmů PO se ve Švýcarsku pohybuje v rozmezí 12 % - 24 %. V tomto případě by bylo zvoleno založení společnosti v oblasti Zug, ve které je jedna z nejnižších sazeb daně z příjmu PO a dosahuje 13 %. Srážková daň z dividend činí 35 %, což je o dost vyšší než v České republice. Opět lze podle článku 10 SZDZ mezi ČR a Švýcarskem zdanit dividendy sazbou srážkové daně až v ČR, nebo je zdanit ve Švýcarsku v maximální výši 15 % jejich hrubé částky. V obou variantách místa zdanění se tedy použije sazba srážkové daně z dividend 15 %. Náklady na založení a vedení společnosti ve Švýcarsku dosahují 1861,66 CHF. Měnový kurz švýcarského franku vůči české koruně je stanoven na 24 CZK/CHF.

Tabulka 10: Zdanění společnosti ve Švýcarsku

Roční výnosy	15 500 000 Kč
Roční náklady	2 000 000 Kč
Náklady na založení a vedení společnosti	44 680 Kč
VH před zdaněním	13 455 320 Kč
Základ daně	13 455 000 Kč
Daň (13 %)	1 749 150 Kč
Zisk po zdanění	11 706 170 Kč
Srážková daň (15 %) - výplata dividend společníkovi	1 775 926 Kč
Výplata dividend společníkovi	9 930 244 Kč

Zdroj: vlastní zpracování

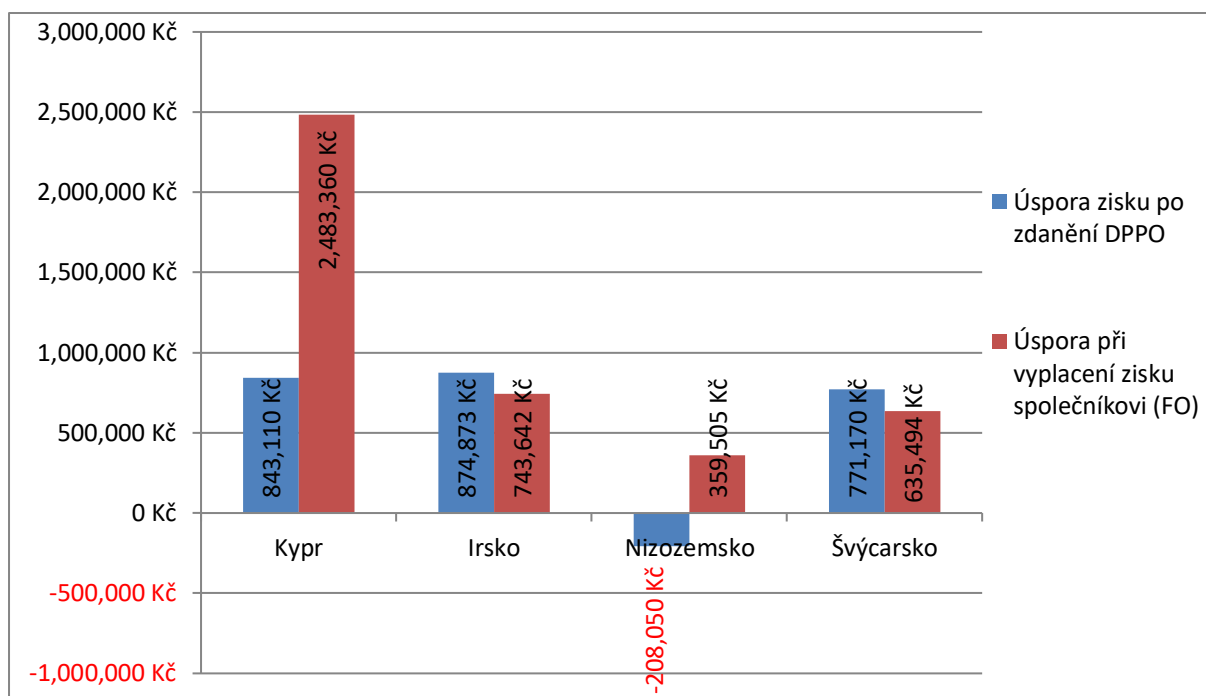
Následující obrázek 4 komparuje výše dosažených zisků ve vybraných jurisdikcích a v ČR.

Obrázek 4: Komparace zisků po zdanění - modelová studie A

Zdroj: vlastní zpracování

Jak lze z obrázku 4 vyčíst, tak největšího zisku po zdanění DPPO dosáhne v 1. roce společnost v Irsku, a to ve výši 11 809 873 Kč. Následuje Kypr ziskem ve výši 11 778 110 Kč. Tyto státy mají stejnou sazbu daně z příjmu PO, rozdíl daňové povinnosti je způsoben výší poplatků na založení společnosti, které jsou v Irsku nižší. V následujících letech by byla daňová povinnost z hlediska DPPO v obou státech stejná. Nejvyššího vyplaceného zisku společníkovi lze dosáhnout na Kypru ve výši 11 778 110 Kč. Na druhém místě je Irsko, kde by vyplacený zisk společníkovi dosáhl 10 038 392 Kč. Zde je již rozdíl mezi těmito zeměmi výrazný. Velmi zajímavé je porovnání České republiky a Nizozemska, kdy vychází zisk po zdanění DPPO vyšší v České republice, ale při vyplacení zisku společníkovi, a tedy aplikaci srážkové daně, je dosaženo vyššího zisku v Nizozemsku. To znamená, že pouze z hlediska DPPO by se při založení společnosti v Nizozemsku daňové optimalizace nedosáhlo, ale při následném vyplacení zisku společníkovi již ano. Následující obrázek 5 znázorňuje komparaci výše úspor v porovnání se zdaněním v ČR.

Obrázek 5: Komparace úspor vzhledem k ČR - modelová studie A

Zdroj: vlastní zpracování

Na základě obrázku 5 si lze všimnout výrazných rozdílů úspor. V případě Nizozemska k úsporám zisku po zdanění DPPO nedochází, naopak by společnost v porovnání se zdaněním v ČR prodělala 208 050 Kč. Největších úspor zisku po zdanění DPPO ve výši 874 873 Kč je dosaženo v Irsku. Na druhém místě je Kypr, kde oproti Irsku společnost uspoří o 31 763 Kč méně. Rozdíl mezi těmito zeměmi je způsoben zahrnutím poplatků na založení a vedení společnosti v 1. roce podnikání, které jsou v Irsku nižší. V následujících letech by úspory v těchto zemích dosáhly stejné výše, jelikož disponují stejnou sazbou korporátní daně. Velmi výrazný rozdíl mezi zeměmi je v úsporách při vyplacení zisku společníkovi. Zde je nejvyšších úspor dosaženo na Kypru v hodnotě 2 483 360 Kč. Naopak nejnižších úspor ve výši 359 505 Kč je dosaženo v Nizozemsku.

5.2 Modelová studie B

Druhá modelová situace zkoumá možnosti daňové optimalizace společnosti, která zakládá mateřskou společnost v daňovém ráji a podniká nadále prostřednictvím dceřiné společnosti na území České republiky, přičemž jí zde vznikne stálá provozovna. Zde je k daňové optimalizaci využito některých běžných metod transferu zisku v rámci holdingové struktury. Konkrétně se operuje s transferem zisku prostřednictvím dividend, licenčních poplatků a fakturací služeb. Pro obě modelové studie jsou využita shodná zdrojová data. Je uvažováno splnění časového testu držení podílů u vztahu mateřské a dceřiné společnosti, které je zásadní zejména při výplatě podílů na zisku mezi společnostmi. Situace tedy zobrazuje daňovou optimalizaci od druhého či třetího roku (v závislosti na časovém testu konkrétní SDZD) podnikání v jurisdikci daňového ráje. V tomto případě tedy výpočty neobsahují náklady na založení a vedení společnosti.

Zdanění společnosti v ČR ve výchozí situaci, operující s daňovou povinností před daňovou optimalizací, je znázorněno v tabulce 6. Souhrnně: je pracováno se základem daně 13 500 000 Kč, daň z příjmu PO (19 %) činí 2 565 000 Kč, zisk po zdanění je tedy 10 935 000 Kč, srážková daň (15 %) při výplatě zisku společníkovi činí 1 640 250 Kč a vyplacený zisk společníkovi dosahuje výše 9 294 750 Kč.

Daňová optimalizace pomocí společnosti na Kypru

V tomto případě dojde k založení mateřské společnosti na Kypru s dceřinou společností v ČR, které zde vznikne stálá provozovna. Veškerý zisk holdingové společnosti, tedy 13 500 000, je tvořen právě dceřinou společností. To znamená, že zisk by měl podléhat zdanění v ČR, tedy sazbou daně z příjmů PO ve výši 19 %. Aby společnost snížila své daňové zatížení, poskytne mateřská společnost na Kypru své dceřiné společnosti služby a licenci na své know-how. Následně dceřiná společnost uhradí mateřské společnosti faktury za poskytnuté služby a licenci, čímž se dceřiné společnosti sníží základ daně. Pro mateřskou společnost na Kypru budou uvedené transakce představovat zisk, který bude zdaněn nižší sazbou daně z příjmů PO ve výši 12,5 %. Fakturované ceny služeb jsou stanoveny na základě tržního odstupu, tzn. stejným způsobem jako u nezávislých podniků. Proces daňové optimalizace a výpočet daňové povinnosti je znázorněn v následující tabulce 11.

Tabulka 11: Proces daňové optimalizace a výpočet daňové povinnosti na Kypru

	ČR (dceřiná spol.)	Kypr (mateřská spol.)	Celkem
VH	13 500 000 Kč	0 Kč	13 500 000 Kč
licenční poplatky	-3 375 000 Kč	+3 375 000 Kč	-
fakturace služeb	-6 750 000 Kč	+6 750 000 Kč	-
Základ daně	3 375 000 Kč	10 125 000 Kč	13 500 000 Kč
Sazba daně PPO	19 %	12,5 %	-
daň	641 250 Kč	1 265 625 Kč	1 906 875 Kč
Zisk po zdanění	2 733 750 Kč	8 859 375 Kč	11 593 125 Kč
Srážková daň (osvob.) – výplata dividend mat. společnosti	0 Kč	0 Kč	-
Vyplacený zisk mat. společnosti	-2 733 750 Kč	+2 733 750 Kč	-
Výsledný zisk	0 Kč	11 593 125 Kč	11 593 125 Kč
Srážková daň (0 %) – výplata dividend společníkovi (FO)	-	0 Kč	-
Výplata dividend společníkovi (FO)	-	11 593 125 Kč	-

Zdroj: vlastní zpracování

Za účelem daňové optimalizace došlo k navýšení nákladů dceřiné společnosti a navýšení výnosů mateřské společnosti, tedy k přefakturaci zisku. Do mateřské společnosti na Kypru bylo přefakturováno celkem 75 % hrubého zisku. 25 % prostřednictvím licenčních poplatků a 50 % pomocí fakturace služeb. Na tento přefakturovaný zisk mohla být aplikována nižší sazba daně z příjmů PO (12,5 %). Díky tomu společnost dosáhla zisku 11 593 125 Kč. V porovnání s daňovou povinností, kterou by společnost bez využití daňové optimalizace musela odvést v ČR, ušetřila společnost na dani z příjmů PO celkem 658 125 Kč. Kypr je specifický tím, že zde neexistují srážkové daně. Při výplatě dividend společníkovi (FO), panu Novotnému, by byl zisk vyplacen v celé výši, tedy v hodnotě 11 593 125 Kč. Oproti tomu by v ČR byl zisk při výplatě dividend panu Novotnému snížen o srážkovou daň (15 %). V tomto případě by bylo při vyplacení dividend panu Novotnému uspořeno na dani v porovnání se zdaněním v ČR celkem 2 298 375 Kč.

Daňová optimalizace pomocí společnosti v Irsku

Stejně jako v předchozím příkladu dochází k daňové optimalizace prostřednictvím přefakturace části zisku do mateřské společnosti v daňovém ráji, tentokrát do Irsku. Zde bude následně přefakturovaný zisk podroben dani z příjmů právnických osob ve výši 12,5 %. Následující tabulka 12 zobrazuje proces daňové optimalizace a výpočet daňové povinnosti v Irsku.

Tabulka 12: Proces daňové optimalizace a výpočet daňové povinnosti v Irsku

	ČR (dceřiná spol.)	Irsko (mateřská spol.)	Celkem
VH	13 500 000 Kč	0 Kč	13 500 000 Kč
licenční poplatky	-3 375 000 Kč	+3 375 000 Kč	-
fakturace služeb	-6 750 000 Kč	+6 750 000 Kč	-
Základ daně	3 375 000 Kč	10 125 000 Kč	13 500 000 Kč
Sazba daně PPO	19 %	12,5 %	-
daň	641 250 Kč	1 265 625 Kč	1 906 875 Kč
Zisk po zdanění	2 733 750 Kč	8 859 375 Kč	11 593 125 Kč
Srážková daň (osvob.) – výplata dividend mat. společnosti	0 Kč	0 Kč	-
Vyplacený zisk mat. společnosti	-2 733 750 Kč	+2 733 750 Kč	-
Výsledný zisk	0 Kč	11 593 125 Kč	11 593 125 Kč
Srážková daň (15 %) – výplata dividend společníkovi (FO)	-	1 738 969 Kč	-
Výplata dividend společníkovi (FO)	-	9 854 156 Kč	-

Zdroj: vlastní zpracování

Analogicky s předchozím příkladem bylo do mateřské společnosti v Irsku přefakturováno celkem 75% hrubého zisku. 25% prostřednictvím licenčních poplatků a 50% pomocí fakturace služeb. Následně byl tento přefakturovaný zisk zdaněn sazbou daně z příjmů PO (12,5 %). Zisk společnosti po zdanění činí 11 593 125 Kč. V porovnání s daňovou povinností, kterou by společnost musela odvést v ČR, ušetřila společnost na dani z příjmů PO díky této daňové optimalizaci celkem 658 125 Kč. Při výplatě dividend společníkovi (FO), panu

Novotnému, by byl zisk podroben srážkové dani ve výši 15 %, což představuje daň v hodnotě 1 738 969 Kč. Vyplacený zisk panu Novotnému by dosáhl výše 9 854 156 Kč. V porovnání se zdaněním v ČR by bylo při výplatě zisku panu Novotnému uspořeno na dani 559 406 Kč.

Daňová optimalizace pomocí společnosti v Nizozemsku

V tomto případě přefakturuje společnost část zisku do mateřské společnosti v Nizozemsku. Nizozemsko se od předchozích příkladů rozlišuje existencí dvou sazeb daně z příjmů právnických osob. Do hodnoty 6 370 000 Kč je uplatněna sazba ve výši 15 %. Nad uvedenou hodnotu se používá sazba daně 25 %. Druhá sazba daně z příjmů PO je vyšší než sazba daně v ČR (19 %). Aby došlo k co nejvyšší daňové optimalizaci, nesmí výše přefakturovaného zisku, tedy základ daně v Nizozemsku, přesáhnout stanovenou hranici 6 370 000 Kč. Proces daňové optimalizace a výpočet daňové povinnosti v Nizozemsku znázorňuje následující tabulka 13.

Tabulka 13: Proces daňové optimalizace a výpočet daňové povinnosti v Nizozemsku

	ČR (dceřiná spol.)	Nizozemsko (mateřská spol.)	Celkem
VH	13 500 000 Kč	0 Kč	13 500 000 Kč
licenční poplatky	-3 375 000 Kč	+3 375 000 Kč	-
fakturace služeb	-2 995 000 Kč	+2 995 000 Kč	-
Základ daně	7 130 000 Kč	6 370 000 Kč	13 500 000 Kč
Sazba daně PPO	19 %	15 %	-
daň	1 354 700 Kč	955 500 Kč	2 310 200 Kč
Zisk po zdanění	5 775 300 Kč	5 414 500 Kč	11 189 800 Kč
Srážková daň (osvob.) – výplata dividend mat. společnosti	0 Kč	0 Kč	-
Vyplacený zisk mat. společnosti	-5 775 300 Kč	+5 775 300 Kč	-
Výsledný zisk	0 Kč	11 189 800 Kč	11 189 800 Kč
Srážková daň (10 %) – výplata dividend společníkovi (FO)	-	1 118 980 Kč	-
Výplata dividend společníkovi (FO)	-	10 070 820 Kč	-

Zdroj: vlastní zpracování

Do mateřské společnosti v Nizozemsku bylo přefakturováno 25% hrubého zisku prostřednictvím licenčních poplatků, což představuje 3 375 000 Kč. Aby se využilo nižší sazby daně z příjmů PO (15 %), byla přefakturována další část zisku pomocí fakturace služeb tak, aby celkový přefakturovaný zisk nepřesáhl výše uvedenou hranici. Pomocí fakturace služeb byl tedy přefakturován zisk ve výši 2 995 000 Kč. Nyní mohla být na tento přefakturovaný zisk aplikována nižší sazba daně. Zbylý zisk byl podroben zdanění v ČR. Zisk společnosti po zdanění činí 11 189 800 Kč. V porovnání s daňovou povinností v ČR bez daňové optimalizace, bylo odvedeno na dani z příjmů PO celkem o 254 800 Kč méně. V případě vyplacení dividend společníkovi (FO), panu Novotnému, podléhá zisk srážkové dani se sazbou 10 %. Panu Novotnému by tedy byl vyplacen zisk ve výši 10 070 820 Kč. Při výplatě zisku panu Novotnému by bylo v porovnání se zdaněním v ČR na dani ušetřeno 776 070 Kč.

Daňová optimalizace pomocí společnosti ve Švýcarsku

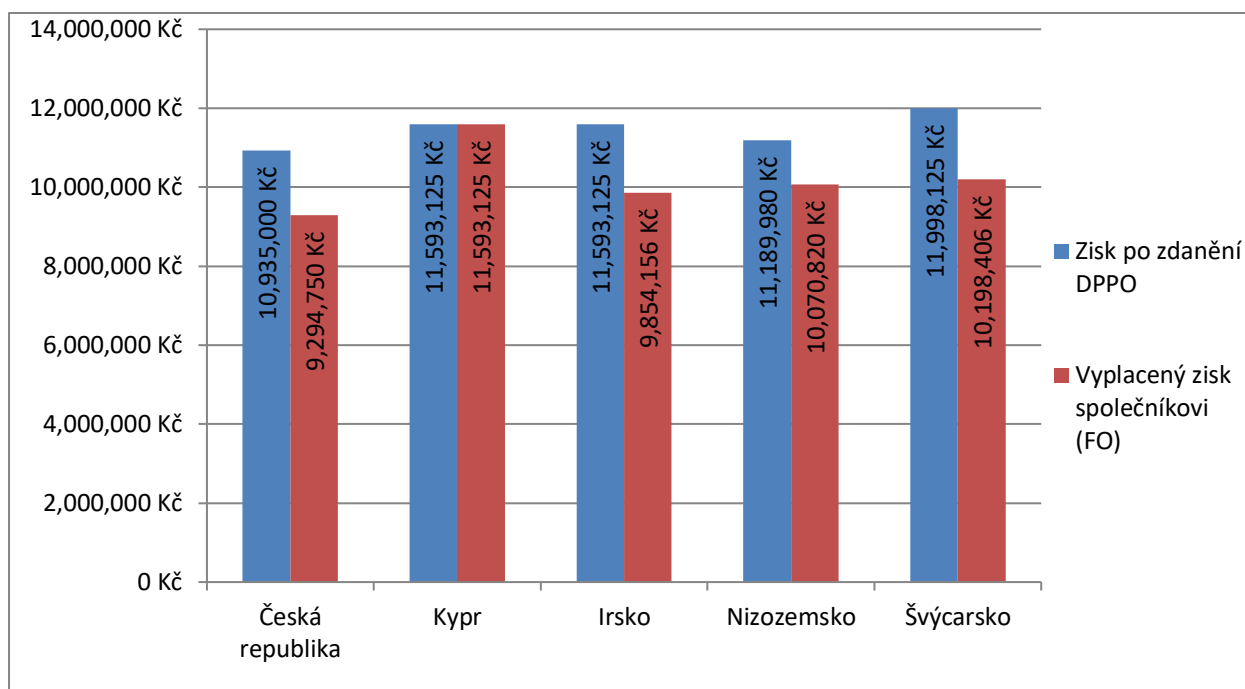
V této situaci dochází k daňové optimalizaci prostřednictvím přefakturace části zisku do mateřské společnosti ve Švýcarsku. Sazba daně z příjmů právnických osob se ve Švýcarsku pohybuje v rozmezí 12 % - 24 %. Aby země přilákala zahraniční investory, zavedla zvýhodněné daňové režimy pro určité typy společností. Při splnění parametrů holdingové společnosti lze uplatnit pouze federální sazbu daně. Zkoumaná modelová společnost parametry holdingové společnosti splnila, tudíž využije sazbu daně z příjmů právnických osob pouze ve výši 8,5 %. V následující tabulce 14 je znázorněn proces daňové optimalizace a výpočet daňové povinnosti ve Švýcarsku.

Tabulka 14: Proces daňové optimalizace a výpočet daňové povinnosti ve Švýcarsku

	ČR (dceřiná spol.)	Švýcarsko (mateřská spol.)	Celkem
VH	13 500 000 Kč	0 Kč	13 500 000 Kč
licenční poplatky	-3 375 000 Kč	+3 375 000 Kč	-
fakturace služeb	-6 750 000 Kč	+6 750 000 Kč	-
Základ daně	3 375 000 Kč	10 125 000 Kč	13 500 000 Kč
Sazba daně PPO	19 %	8,5 %	-
daň	641 250 Kč	860 625 Kč	1 501 875 Kč
Zisk po zdanění	2 733 750 Kč	9 264 375 Kč	11 998 125 Kč
Srážková daň (osvob.) – výplata dividend mat. společnosti	0 Kč	0 Kč	-
Vyplacený zisk mat. společnosti	-2 733 750 Kč	+2 733 750 Kč	-
Výsledný zisk	0 Kč	11 998 125 Kč	11 998 125 Kč
Srážková daň (15 %) – výplata dividend společníkovi (FO)	-	1 799 719 Kč	-
Výplata dividend společníkovi (FO)	-	10 198 406 Kč	-

Zdroj: vlastní zpracování

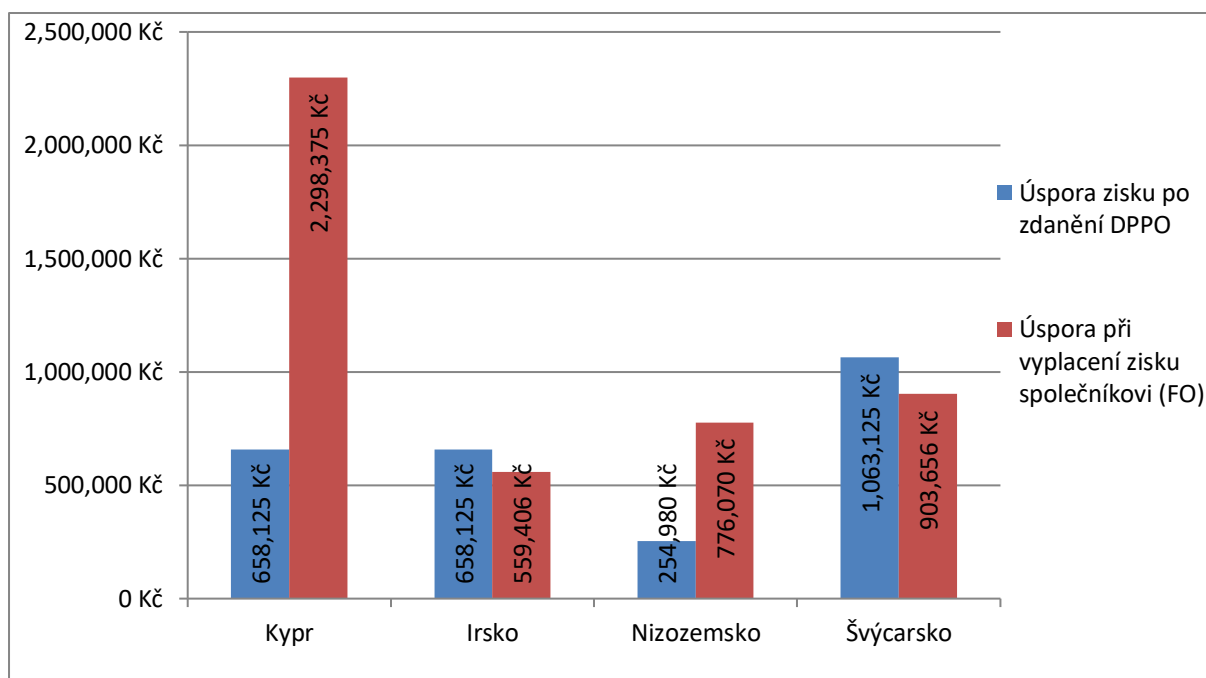
Do mateřské společnosti ve Švýcarsku bylo přefakturováno 75% hrubého zisku. 25% prostřednictvím licenčních poplatků a 50% pomocí fakturace služeb. Tento přefakturovaný zisk byl ve Švýcarsku podroben dani z příjmů právnických osob ve výši 8,5 %. Díky této nízké sazbě dosáhla společnost zisku 11 998 125 Kč, což je o 1 063 125 Kč více v porovnání se ziskem, který by byl dosažen v ČR bez využití daňové optimalizace. Tento rozdíl tedy představuje úsporu na dani z příjmů PO oproti zdanění společnosti v ČR. Při výplatě dividend společníkovi (FO), panu Novotnému, by zisk podléhal srážkové dani se sazbou 15 %, což představuje daň ve výši 1 799 719 Kč. Zisk, který by byl vyplacen panu Novotnému, by činil 10 198 406 Kč. Při vyplacení zisku panu Novotnému by se v porovnání se zdaněním v ČR uspořilo na dani celkem 903 656 Kč. Následující obrázek 6 znázorňuje výše dosažených zisků po daňové optimalizaci s využitím vybraných jurisdikcí a porovnává je se zdaněním v ČR.

Obrázek 6: Komparace zisků po zdanění - modelová studie B

Zdroj: vlastní zpracování

Z obrázku 6 je patrné, že největšího zisku po zdanění daně z příjmů právnických osob je dosaženo ve Švýcarsku, a to ve výši 11 998 125 Kč. Následuje Kypr a Irsko s identickou velikostí zisku 11 593 125 Kč, což je způsobeno stejnou výší sazby korporátní daně. Nejvyššího vyplaceného zisku společníkovi lze dosáhnout na Kypru ve výši 11 593 125 Kč. Na druhém místě je Švýcarsko, kde by vyplacený zisk společníkovi dosáhl 10 198 406 Kč. Následující obrázek 7 znázorňuje komparaci výše úspor v porovnání se zdaněním v ČR.

Obrázek 7: Komparace úspor vzhledem k ČR - modelová studie B

Zdroj: vlastní zpracování

Na obrázku 7 lze pozorovat rozmanitou výši dosažených úspor. Nejvyšších úspor zisku po zdanění DPPO je dosaženo ve Švýcarsku v hodnotě 1 063 125 Kč. Následuje Kypr a Irsko, ve kterých je dosaženo identické výše zisku v hodnotě 658 125 Kč z důvodu stejné sazby korporátní daně. Nejnižších úspor zisku po zdanění DPPO v hodnotě 254 980 Kč je dosaženo v Nizozemsku. Nejvyšších úspor na vyplaceném zisku společníkovi je dosaženo na Kypru o velikosti 2 298 375 Kč, která výrazně převyšuje ostatní porovnávané země. Naopak nejnižších úspor při vyplacení zisku společníkovi je dosaženo v Irsku, a to v hodnotě 559 406 Kč.

Ve zkoumané případové studii je po zdanění daní z příjmů právnických osob dosaženo daňové optimalizace v komparaci s ČR ve všech zemích s výjimkou Nizozemska, kde by společnost v případě modelové situace A prodělala 208 050 Kč. Nejvyšších úspor zisku po zdanění DPPO v hodnotě 874 873 Kč by společnost dosáhla na základě modelové situace A v Irsku, v případě modelové situace B ve Švýcarsku ve výši 1 063 125 Kč. Po aplikaci srážkové daně by bylo daňové optimalizace v porovnání s ČR dosaženo ve všech zkoumaných zemích, přičemž nejvyšších úspor by bylo v obou modelových situacích dosaženo na Kypru. Konkrétně by při výplatě zisku pan Novotný ušetřil v případě modelové situace A peněžní prostředky ve výši 2 483 360 Kč, na základě modelové situace B by výše úspor dosáhla 2 298 375 Kč. Panu Novotnému, jakožto společníkovi, je pro výslednou daňovou optimalizaci doporučen Kypr, jelikož ze zkoumaných jurisdikcí vychází jako daňově nejpříznivější. Na

základě výsledků případové studie lze konstatovat, že uskutečněním mezinárodní daňové optimalizace lze dosáhnout značných daňových úspor, obzvláště při vyplacení zisku společníkovi. Nicméně je také nutné si uvědomit, že i když se jedná při určitém zjednodušení o legální cestu mezinárodní daňové optimalizace, z pohledu veřejného rozpočtu České republiky není tato skutečnost žádoucí.

Závěr

Cílem této diplomové práce bylo zkoumat mezinárodní daňovou optimalizaci korporací prostřednictvím využití daňových rájů a analyzovat dopady mezinárodní daňové optimalizace v rámci evropského podnikatelského prostředí. Pozornost byla věnována také konkrétním způsobům mezinárodní daňové optimalizace české společnosti prostřednictvím vybraných evropských jurisdikcí.

V rámci teoretické práce byla zkoumána podstata mezinárodní daňové optimalizace a s tím související mezinárodní daňové plánování. Byla diskutována problematika dvojího zdanění včetně deskripce smluv o zamezení dvojího zdanění. Následně byly analyzovány daňové ráje a jejich členění, offshore struktury a způsoby využití daňových rájů. Pozornost byla věnována i boji proti daňovým rájům. V další části práce byly zkoumány dopady mezinárodní daňové optimalizace v rámci evropského podnikatelského prostředí. Dále byly na základě několika faktorů vybrány a popsány evropské daňové ráje, konkrétně Kypr, Irsko, Nizozemsko a Švýcarsko.

V praktické části byly zkoumány dvě modelové situace, které se zabývaly konkrétními způsoby mezinárodní daňové optimalizace české společnosti prostřednictvím výše zmíněných vybraných evropských jurisdikcí. Analýza vycházela z české legislativy a následně operovala s mezinárodními ustanoveními. První modelová studie se zabývala daňovou optimalizací společnosti prostřednictvím přesunutí místa vedení do zkoumaných daňových rájů s provozováním podnikatelské činnosti bez vzniku stálé provozovny na území České republiky. Z toho vyplynula společnosti neomezená daňová povinnost v zemi rezidenství, tedy povinnost zde zdanit své celosvětové příjmy. Druhá modelová studie zkoumala možnosti daňové optimalizace společnosti, která zakládala mateřskou společnost v daňovém ráji a nadále podnikala prostřednictvím dceřiné společnosti na území České republiky, přičemž jí zde vznikla stálá provozovna. Veškerý zisk holdingové společnosti byl tvořen dceřinou společností, měl tedy podléhat zdanění na území ČR. V rámci daňové optimalizace bylo v této situaci využito přefakturace zisku pomocí fakturace služeb a licence, čímž došlo ke zdanění částečně na území ČR a částečně v daňovém ráji. Obě modelové studie se zabývaly i daňovou optimalizací při výplatě dividend společníkovi.

V závěru práce byly výsledky konkrétní mezinárodní daňové optimalizace komparovány a vyhodnoceny. Číselné vyhodnocení výsledků mezinárodní daňové optimalizace bylo porovnáno z hlediska dosaženého zisku po zdanění DPPO a po aplikaci srážkové daně.

Vyčísleny jsou dále úspory zisku po zdanění DPPO a úspory při vyplácení podílu na zisku společníkovi (FO) v porovnání ke zdanění v ČR, tedy neaplikování mezinárodní daňové optimalizace. Na základě případové studie české společnosti a z ní vyplývajících výsledků lze konstatovat, že mezinárodní daňová optimalizace může přinést velmi pozitivní efekt daňovým subjektům a zároveň přináší výrazné negativní dopady do ekonomik jednotlivých zemí. Proto je zapotřebí, aby se státy a nadnárodní organizace i nadále věnovaly boji proti daňovým rájům. Díky existenci smluv, směrnic a dohod se daří ztěžovat podmínky pro vznik daňových úniků, což je příznivé pro veřejné rozpočty jednotlivých národních ekonomik. Avšak celý proces eliminace daňových rájů je obtížný a časově náročný, přičemž využívání daňových rájů zatím není považováno za protiprávní. Možnost využití daňových rájů k daňové optimalizaci tedy zatím záleží na postoji jednotlivých osob.

Seznam použité literatury

BUSINESS INFO. 2021. Zahraniční obchod a státy světa. *Business Info* [online]. [cit. 2021-12-08]. Dostupné z: <https://www.businessinfo.cz/zahranici/>

COTRUT, Madalina. 2015. *International tax structures in the BEPS era: an analysis of anti-abuse measures*. Amsterdam: IBFD. ISBN 9789087223335.

COUNCIL OF THE EU. 2021. *Council conclusions on the revised EU list of non-cooperative jurisdictions for tax purposes* [online]. Brussels: Council of the EU [cit. 2021-12-08]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/media/52208/st12519-en21.pdf>

DENEAL, Alain. 2011. *Offshore: Tax Havens and the Rule of Global Crim*. New York: The New Press. ISBN 9781595586483.

DĚRGEL, Martin. 2011. Rozšíření podnikání do zahraničí. *Dauc.cz* [online]. [cit. 2021-05-08]. Dostupné z: <https://www.dauc.cz/dokument/?modul=li&cislo=37843>

DUN & BRADSTREET. 2021. Z daňových rájů letos odešlo dalších 88 firem. *Dun & Bradstreet* [online]. [cit. 2021-12-08]. Dostupné z: <https://www.dnb.com/cs-cz/o-bisnode/o-nas/novinky/z-danovych-raju-letos-odeslo-dalsich-88-firem/>

DVOŘÁČEK, Jiří a Ladislav TYLL. 2010. *Outsourcing a offshoring podnikatelských činností*. Praha: C. H. Beck. ISBN 9788074000102.

EUROPEAN COMMISSION. 2012. Clamping down on tax evasion and avoidance: Commission presents the way forward. *European commission* [online]. [cit. 2021-04-25]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_12_1325

EUROPEAN UNION. 2021. Jak založit evropskou společnost (SE). *European Union* [online]. [cit. 2021-12-08]. Dostupné z: https://europa.eu/youreurope/business/running-business/developing-business/setting-up-european-company/index_cs.htm

FATF. 2021. About. *FATF* [online]. [cit. 2021-04-25]. Dostupné z: <https://www.fatf-gafi.org/about/>

FINANČNÍ SPRÁVA. 2015. FATCA. *Finanční správa* [online]. [cit. 2021-12-08]. Dostupné z: <https://www.financnisprava.cz/cs/mezinarodni-spoluprace/mezinarodni-zdanovani-prime-dane/fatca>

GRAVELLE, Jane G. 2015. Tax Havens: International Tax Avoidance and Evasion. *Congressional Research Service* [online]. [cit. 2021-12-08]. Dostupné z: <https://sgp.fas.org/crs/misc/R40623.pdf>

GUPTA, Rohit, 2015. *Principles of International Tax Planning*. New Delhi, India: Taxmann Publications Pvt Ltd. ISBN 9789350716724.

HADNUM, Lee. 2013. *Tax Planning With Offshore Companies and Trusts – The A-Z Guide*. Switzerland: WPR Tax Publishing. ISBN 9780957602472.

CHYTRÝ PŘEVOD. 2018. Založení společnosti ve Švýcarsku. *Chytrý Převod* [online]. [cit. 2021-12-08]. Dostupné z: <https://chytryprevod.cz/zalozeni-spolecnosti-ve-svycarsku/>

ISTOK, Michal. 2015. Zakladanie Onshore a Offshore Podnikov Za Úcelom Danového Plánovania a Danovej Optimalizácie. *Mladá veda / Young Science*, vol. 3, no. 1, s. 22-31. ISSN 1339-3189.

JURČÍK, Radek. 2015. *Daňové systémy v České republice a v mezinárodním srovnání se zaměřením na aktuální trendy*. Ostrava: Key Publishing, s.r.o. ISBN 9788074181764.

KLIMEŠOVÁ, Ludmila. 2014. *Daňová optimalizace*. Praha: Ústav práva a právní vědy. Právo a management. ISBN 9788087974063.

MARCHGRABER, Christoph. 2017. *Double (Non-)Taxation and Eu Law*. Netherlands: Wolters Kluwer. ISBN 9789041194107.

MFČR. 2016. Základní informace – Lex FATCA. *MFČR* [online]. [cit. 2021-12-08]. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/legislativa/mezinarodni-spoluprace-v-oblasti-dani/dohoda-fatca/zakladni-informace>

MFČR. 2019. Přehled dohod TIEA. *MFČR* [online]. [cit. 2021-12-08]. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/legislativa/mezinarodni-spoluprace-v-oblasti-dani/prehled-dohod-tiea>

MFČR. 2021. Přehled platných smluv. *MFČR* [online]. [cit. 2021-12-08]. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/legislativa/dvoji-zdaneni/prehled-platnych-smluv>

MILLER, Angharad a Lynne OATS, 2016. *Principles of International Taxation*. West Sussex, UK: Bloomsbury Professional. ISBN 9781780437859.

MORRISS, P. Andrew. 2010. *Offshore Financial Centers and Regulatory Competition*. Washington, D. C.: AEI Press. ISBN 9780844743240.

NERUDOVIČ, Danuše. 2014. *Harmonizace daňových systémů zemí Evropské unie*. 4. vyd. Praha: Wolters Kluwer. ISBN 9788074786266.

OECD. 2017. *Model Tax Convention on Income and on Capital: Condensed Version 2017* [online]. Paris: OECD Publishing [cit. 2021-12-08]. ISBN 9789264287952. Dostupné z: https://dx.doi.org/10.1787/mtc_cond-2017-en

OECD. 2021. About the OECD. *OECD* [online]. [cit. 2021-12-08]. Dostupné z: <https://www.oecd.org/about/>

OECD. 2021. Glossary of Tax terms. *OECD* [online]. [cit. 2021-12-08]. Dostupné z: <https://www.oecd.org/ctp/glossaryoftaxterms.htm>

PALAN, R.; MURPHY R.; CHAVAGNEUX CH. 2013. *Tax Havens: How Globalization Really Works*. Ithaca, NY: Cornell University Press. ISBN: 9780801468568.

PWC. 2021. Worldwide Tax Summaries. *PWC* [online]. [cit. 2021-12-08]. Dostupné z: <https://taxsummaries.pwc.com/>

SOJKA, Vlastimil. 2013. *Mezinárodní zdanění příjmů: smlouvy o zamezení dvojího zdanění a zákon o daních z příjmů*. 3. vyd. Praha: Wolters Kluwer. ISBN 9788074780356.

SPENGLER, Christoph a Dieter ENDRES. 2015. *International Company Taxation and Tax Planning*. Netherlands: Wolters Kluwer. ISBN 9789041145567.

SZABO, Ioan Alexandru a Bogdan CONDEA. 2012. Tax Harmonization Process in the European Community. *Metalurgia International* [online], vol 17, no. 8, s. 122-VII ProQuest Central. [cit. 2021-12-08]. ISSN 15822214. Dostupné z: <https://www.proquest.com/scholarly-journals/tax-harmonization-process-european-community/docview/1024830492/se-2?accountid=17116>

ŠIROKÝ, Jan. 2018. *Daně v Evropské unii: daňové systémy všech 28 členských států EU, legislativní základy daňové harmonizace včetně judikátů SDEU, společný konsolidovaný základ daně (CCCTB), akční plán BEPS, zdanění finančního sektoru*. 7. vyd. Praha: Leges. ISBN 9788075022745.

THE WORLD BANK DATA. 2021. Doing Business. *The World Bank Data* [online]. [cit. 2021-12-08]. Dostupné z: <https://www.doingbusiness.org/en/doingbusiness>

THE WORLD BANK DATA. 2021. World Bank Open Data. *The World Bank Data* [online]. [cit. 2021-12-08]. Dostupné z: <https://data.worldbank.org/>

UNITED NATIONS. 2017. *Model Double Taxation Convention between Developed and Developing Countries* [online]. New York: United Nations [cit. 2021-12-08]. ISBN 9789211591026. Dostupné z: https://www.un.org/esa/ffd/wp-content/uploads/2018/05/MDT_2017.pdf

ZENRON. 2021. Zakládání a správa firem. *Zenron* [online]. [cit. 2021-12-08]. Dostupné z: <https://zenron.cz/sluzby/zakladani-a-sprava-firem/>

Seznam příloh

Příloha A: Struktura modelové smlouvy OECD	72
Příloha B: Struktura modelové smlouvy OSN	73
Příloha C: Přehled českých firem v evropských daňových rájích.....	74
Příloha D: Přehled platných smluv České republiky o zamezení dvojímu zdanění v oboru daní z příjmu, resp. z příjmu a z majetku (podle stavu k 26.7.2021).....	75

Příloha A: Struktura modelové smlouvy OECD

Článek 1 - Osoby, na které se smlouva vztahuje (Persons covered);
Článek 2 - Daně, na které se smlouva vztahuje (Taxes covered);
Článek 3 - Všeobecné definice (General definitions);
Článek 4 - Rezident (Resident);
Článek 5 - Stálá provozovna (Permanent establishment);
Článek 6 - Příjmy z nemovitého majetku (Income from immovable property);
Článek 7 - Zisky podniků (Business profits);
Článek 8 - Mezinárodní vodní a letecká doprava (International shipping and air transport);
Článek 9 - Sdružené podniky (Associated enterprises);
Článek 10 - Dividendy (Dividends);
Článek 11 - Úroky (Interest);
Článek 12 - Licenční poplatky (Royalties);
Článek 13 - Zisky ze zcizení majetku (Capital gains);
Článek 14 - Vypuštěn (Deleted);
Článek 15 - Příjmy ze zaměstnání (Income from employment);
Článek 16 - Tantiémy (Directors' fees);
Článek 17 – Umělci a sportovci (Entertainers and sportspersons);
Článek 18 - Penze (Pensions);
Článek 19 - Veřejné funkce (Government service);
Článek 20 - Studenti (Students);
Článek 21 - Ostatní příjmy (Other income);
Článek 22 - Majetek (Capital);
Článek 23 - Vyloučení dvojího zdanění
- 23A metoda vynětí (Exemption method),
- 23B metoda zápočtu (Credit method);
Článek 24 - Zákaz diskriminace (Non-discrimination);
Článek 25 - Řešení případů dohodou (Mutual agreement procedure);
Článek 26 - Výměna informací (Exchange of information);
Článek 27 - Pomoc při výběru daní (Assistance in the collection of taxes);
Článek 28 - Členové diplomatických a konzulárních úřadů (Members of diplomatic missions and consular posts);
Článek 29 - Nárok na dávky (Entitlement to benefits);
Článek 30 - Územní působnost (Territorial extension);
Článek 31 - Vstup v platnost (Entry into force);
Článek 32 - Výpověď (Termination).

Zdroj: (OECD, 2017), vlastní zpracování

Příloha B: Struktura modelové smlouvy OSN

Článek 1 - Osoby, na které se smlouva vztahuje (Persons covered);
Článek 2 - Daně, na které se smlouva vztahuje (Taxes covered);
Článek 3 - Všeobecné definice (General definitions);
Článek 4 - Rezident (Resident);
Článek 5 - Stálá provozovna (Permanent establishment);
Článek 6 - Příjmy z nemovitého majetku (Income from immovable property);
Článek 7 - Zisky podniků (Business profits);
Článek 8 - Mezinárodní vodní a letecká doprava (International shipping and air transport);
Článek 9 - Sdružené podniky (Associated enterprises);
Článek 10 - Dividendy (Dividends);
Článek 11 - Úroky (Interest);
Článek 12 - Licenční poplatky (Royalties);
- 12A Poplatky za technické služby (Fees for technical services);
Článek 13 - Zisky ze zcizení majetku (Capital gains);
Článek 14 - Nezávislá povolání (Independent personal services);
Článek 15 - Závislá činnost (Dependent personal services);
Článek 16 - Tantiémy (Directors' fees and remuneration of top-level managerial officials);
Článek 17 - Umělci a sportovci (Artistes and sportspersons);
Článek 18 - Penze a platby sociálního zabezpečení (Pensions and social security payments);
Článek 19 - Veřejné funkce (Government service);
Článek 20 - Studenti (Students);
Článek 21 - Ostatní příjmy (Other income);
Článek 22 - Majetek (Capital);
Článek 23 - Vyloučení dvojího zdanění
- 23A metoda vynětí (Exemption method),
- 23B metoda zápočtu (Credit method);
Článek 24 - Zákaz diskriminace (Non-discrimination);
Článek 25 - Řešení případů dohodou (Mutual agreement procedure);
Článek 26 - Výměna informací (Exchange of information);
Článek 27 - Pomoc při výběru daní (Assistance in the collection of taxes);
Článek 28 - Členové diplomatických a konzulárních úřadů (Members of diplomatic missions and consular posts);
Článek 29 - Nárok na dávky (Entitlement to benefits);
Článek 30 - Vstup v platnost (Entry into force);
Článek 31 - Výpověď (Termination).

Zdroj: (United Nations, 2017), vlastní zpracování

Příloha C: Přehled českých firem v evropských daňových rájích

ZEMĚ	1Q 2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015
Gibraltar	62	62	59	65	69	72	72
Guernsey (V. Británie)	11	12	16	16	23	25	31
Jersey (V. Británie)	29	29	31	32	38	39	43
Kypř	1 945	1 965	2 053	2 156	2 205	2 175	2 151
Lichtenštejnsko	238	240	242	212	210	216	225
Lucembursko	754	762	818	887	929	968	1 068
Malta	333	322	314	306	302	259	223
Monako	59	59	58	62	67	63	61
Nizozemské Antily	7	7	9	9	9	13	17
Nizozemí	3 070	3 106	3 365	3 637	3 755	3 912	4 194
Ostrov Man (V. Británie)	18	19	35	36	32	34	39
CELKEM	6 526	6 583	7 000	7 418	7 639	7 776	8 124

Zdroj: Dun & Bradstreet (2021), vlastní zpracování

Příloha D: Přehled platných smluv České republiky o zamezení dvojímu zdanění v oboru daní z příjmu, resp. z příjmu a z majetku (podle stavu k 26.7.2021)

Smluvní stát	Platnost ode dne	Sbírka zákonů (event. Sbírka mezinárodních smluv)
Albánie	10.9.1996	270/1996 Sb.
Arménie	15.7.2009	86/2009 Sb.m.s.
Austrálie	27.11.1995	5/1996 Sb.
Ázerbájdžán	16.6.2006	74/2006 Sb.m.s.
Bahrajn	10.4.2012	59/2012 Sb.m.s.
Bangladéš	15.1.2021	8/2021 Sb.m.s.
Barbados	06.6.2012	69/2012 Sb.m.s.
Belgie	24.7.2000	95/2000 Sb.m.s.
Bělorusko	15.1.1998	31/1998 Sb.
Bosna a Hercegovina	12.5.2010	58/2010 Sb. m.s.
Botswana	26.11.2020	49/2020 Sb.m.s.
Brazílie	14.11.1990	200/1991 Sb.
Bulharsko	2.7.1999	203/1999 Sb.
Čína	4.5.2011	65/2011 Sb.m.s.
Dánsko	17.12.2012	14/2013 Sb.m.s.
Egypt	4.10.1995	283/1995 Sb.
Estonsko	26.5.1995	184/1995 Sb.

Smluvní stát	Platnost ode dne	Sbírka zákonů (event. Sbírka mezinárodních smluv)
Etiopie	30.5.2008	54/2008 Sb.m.s.
Filipíny	23.9.2003	132/2003 Sb.m.s.
Finsko	12.12.1995	43/1996 Sb.
Francie	1.7.2005	79/2005 Sb.m.s.
Ghana	11.8.2020	38/2020 Sb.m.s.
Gruzie	4.5.2007	40/2007 Sb.m.s.
Hongkong	24.1.2012	49/2012 Sb.m.s.
Chile	21.12.2016	5/2017 Sb.m.s.
Chorvatsko	28.12.1999	42/2000 Sb.m.s.
Indie	27.9.1999	301/1999 Sb.
Indonésie	26.1.1996	67/1996 Sb.
Írán	4.8.2016	47/2016 Sb.m.s.
Irsko	21.4.1996	163/1996 Sb.
Island	28.12.2000	11/2001 Sb.m.s.
Itálie	26.6.1984	17/1985 Sb.
Izrael	23.12.1994	21/1995 Sb.
Japonsko	25.11.1978	46/1979 Sb.
JAR (Jihoafrická republika)	3.12.1997	7/1998 Sb.
Jordánsko	7.11.2007	88/2007 Sb.m.s.

Smluvní stát	Platnost ode dne	Sbírka zákonů (event. Sbírka mezinárodních smluv)
Kanada	28.5.2002	83/2002 Sb.m.s.
Kazachstán	29.10.1999	3/2000 Sb.m.s.
Korejská republika	20.12.2019	1/2020 Sb.m.s.
KLDR (Korejská lidově demokratická republika)	7.12.2005	3/2006 Sb.m.s.
Kolumbie	6.5.2015	39/2015 Sb.m.s.
Kuvajt	3.3.2004	48/2004 Sb.m.s.
Kypr	26.11.2009	120/2009 Sb.m.s.
Kyrgyzstán	30.11.2020	50/2020 Sb.m.s.
Libanon	24.1.2000	30/2000 Sb.m.s.
Lichtenštejnsko	22.12.2015	8/2016 Sb.m.s.
Litva	8.8.1995	230/1995 Sb.
Lotyšsko	22.5.1995	170/1995 Sb.
Lucembursko	31.7.2014	51/2014 Sb.m.s.
Maďarsko	27.12.1994	22/1995 Sb.
Makedonie	17.6.2002	88/2002 Sb.m.s.
Malajsie	09.3.1998	71/1998 Sb.
Malta	06.6.1997	164/1997 Sb.
Maroko	18.7.2006	83/2006 Sb.m.s.
Mexiko	27.12.2002	7/2003 Sb.m.s.

Smluvní stát	Platnost ode dne	Sbírka zákonů (event. Sbírka mezinárodních smluv)
Moldávie	26.4.2000	88/2000 Sb.m.s.
Mongolsko	22.6.1998	18/1999 Sb.
Německo	17.11.1983	18/1984 Sb.
Nigérie	2.12.1990	339/1991 Sb.
Nizozemí	5.11.1974	138/1974 Sb.
Norsko	9.9.2005	121/2005 Sb.m.s.
Nový Zéland	29.8.2008	75/2008 Sb.m.s.
Pákistán	30.10.2015	58/2015 Sb.m.s.
Panama	25.2.2013	91/2013 Sb.m.s.
Polsko	11.6.2012	102/2012 Sb.m.s.
Portugalsko	1.10.1997	275/1997 Sb.
Rakousko	22.3.2007	31/2007 Sb.m.s.
Rumunsko	10.8.1994	180/1994 Sb.
Rusko	18.7.1997	278/1997 Sb.
Řecko	23.5.1989	98/1989 Sb.
Saúdská Arábie	1.5.2013	42/2013 Sb.m.s.
SAE (Spojené arabské emiráty)	9.8.1997	276/1997 Sb.
Singapur	21.8.1998	224/1998 Sb.
Slovensko	14.7.2003	100/2003 Sb.m.s.

Smluvní stát	Platnost ode dne	Sbírka zákonů (event. Sbírka mezinárodních smluv)
Slovinsko	28.4.1998	214/1998 Sb.
Srbsko a Černá Hora	27.6.2005	88/2005 Sb.m.s.
Srí Lanka	19.6.1979	132/1979 Sb.
Sýrie	12.11.2009	115/2009 Sb.m.s.
Španělsko	5.6.1981	23/1982 Sb.
Švédsko	8.10.1980	9/1981 Sb.
Švýcarsko	23.10.1996	281/1996 Sb.
Tádžikistán	19.10.2007	89/2007 Sb.m.s.
Thajsko	14.8.1995	229/1995 Sb.
Tunis	25.10.1991	419/1992 Sb.
Turecko	16.12.2003	19/2004 Sb.m.s.
Turkmenistán	27.3.2018	23/2018 Sb.m.s.
Ukrajina	20.4.1999	103/1999 Sb.
USA (Spojené státy americké)	23.12.1993	32/1994 Sb.
Uzbekistán	15.1.2001	28/2001 Sb.m.s.
Velká Británie (Spojené království Velké Británie a Severního Irsku)	20.12.1991	89/1992 Sb.
Venezuela	12.11.1997	6/1998 Sb.
Vietnam	3.2.1998	108/1998 Sb.

Zdroj: (MFČR, 2021), vlastní zpracování